

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitar-
jeva b, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan s jutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Birokratična ali ljudska prosveta?

Glavno glasilo JNS, ljubljansko »Jutro«, se je čutilo užaljeno, ko smo trdili, da kljub svoji najnovejši vnemi za »decentralizacijo«, za katero jugoslovanski unitaristi celih osemnajst let niso ničesar storili, vztraja na centralizmu na tako zvanem prosvetnem polju, to je v državni šolski politiki. Izjavlja, da to ne stoji in da so tudi naši slovenski jugoslovenci (ki so v statističnih polah popolnoma črtali rubriko narodnosti, tako da se noben državljani sploh ne more več uradno zapisati za Slovenca, oziroma Hrvata ali Srba) za »najširšo decentralizacijo« tudi v prosvetnem resoru.

Mi bi bili seveda na tem polju, ki je življenjska zadeva vsega našega naroda, vesel vsakega zaveznika, pa četudi bi predstavljal volka spornika, ako bi seveda bilo mogoče staremu grešniku verjeti. Res da je »Jutro« zapisalo, da si v svojem famoznem decentralizacijskem načrtu, katerega je baje vedno izpovedovalo, pa ga kot svojo tajno ljubezen do današnje dne skrbno skrivalo, misli centralizirane samo »glavne smernice splošne državne prosvetne politike«; vse drugo naj bi bilo prepusteno pokrajinam, oblastem, banovinam ali kakor se že imenujejo lokalne oblasti.

Mislimo, da odgovor na to ni baš težak. Glavne smernice splošne državne prosvetne politike morajo tudi po našem mnenju biti v skupni državi skupne, vse druge zadeve pa prepustene pokrajinskim instancam — toda to ni niti je kdaj bilo vprašanje. Vprašanje pa je od početka naše države bilo, kakšne naj bodo vrhovne smernice državne politike in katere zadeve nas se prepuštujejo pokrajinam pa s kolikšno samostalnostjo. O tem pa glavno glasilo JNS previdno molči, dasi je ravno ta problem danes, ko govorimo o sporazumu, najvažnejši od vseh in bi »Jutro« ravno ob tem vprašanju bodelo ureditve naše skupnosti lahko najbolj dokazalo, ali je res njegov jugoslovanski integralni unitarizem združljiv z avtonomistično, rečimo ji tudi samoupravo idejo, kakor ono trdi ali pa je centralizem bistvena oznaka državnega in narodnega unitarizma, kakor trdimo mi.

Kako je namreč upravni centralizem nujno zahtevan od takozvanega unitarizma, kakšen dejansko je pri nas, kjer so vsi temeljni in drugi zakoni usmerjeni v to, da se vsi državljani v opreki s svojo naravno, historično in kulturno izoblikovano narodno individualnostjo popolnoma izenačijo, to se najbolj razvidi iz naše prosvetne politike oziroma iz naših državnih prosvetnih zakonov, da ne govorimo o praksi, o kateri se je že dosti govorilo. Ti zakoni so strogo centralistični, zato ker so sestavljeni v duhu integralnega narodnega unitarizma, in drugačni ne morejo biti, dokler se ta duh sam ne izpremeni. Unitarizem podpira centralizem, centralizem pospešuje unitarizem. Če to na drugih območjih komu še ni popolnoma razvidno, na prosvetnem je jasno ko beli dan. Ta prosvetna postavljaja pa je produkt najtesnejšega sodelovanja naših slovenskih unitarističnih jugoslovenov, naj so se imenovali JDS, SDS, KDK, IRKD ali JNS, zakon o narodnih šolah, ki vse prosvetne smernice integralnega jugoslovenstva kakor v eno žarišče povzema pa je z zakonom o pripravnicah, o monopolizaciji in unifikaciji učbenikov in o srednjih šolah, vsi iz leta 1929, mojstrsko delo gospoda bivšega generala, načelnika IRKD in sedaj vrhovnega šefa in smerodajca JNS, Petra Živkovića. Če torej »Jutro« oziroma njegovi politični vodje nečisto zatajijo vsega tega ogromnega dela, v katerem sta jugoslovanski unitarizem in upravni centralizem na najvažnejšem državnem področju, to je, na kulturnem, nerazdružno zvezana in če nečisto sami sebe z svojo ideologijo desavuirati, potem jim pač ne preostane drugega, kakor da gladko priznajo, da so bistveno centralisti in da to tudi ostanejo.

Naše stališče je seveda temeljno drugačno, kakor je tudi dosledno v duhu našega ljudskega političnega in kulturnega programa vedno bilo. Odločno rečemo, da o nujno potrebni, ljudstvu odgovarjajoči preureditvi naših notranjih razmer v smislu popolne demokracije in ljudske samovlade, čemur ne odgovarja niti ustava iz leta 1921 niti sedaj veljavna, ljudske pravice še bolj utemeljujejo ustava iz leta 1931, sploh ne more biti govora, če se na temeljni način, to se pravi, ne samo upravno, ampak tudi, kar se tiče vrhovnih smernic in deleža ljudske samoblasti v kulturnem oziroma šolskem pogledu, ne izpremenijo in predelajo naši državni šolski zakoni. Naj v liberalnem prosvetnjakarskem centralizmu na prosvetnem področju še tako zakrknjeni merodajni krogi še tako smatrajo državno šolsko politiko kot tabu, kot ne dotikaj se me (čudno to ni, ker ima centralizem v njej svoje glavno trdnjavo, v kateri se čisto politični hegemonistični cilji spretno skrivajo za patriotično zvenečimi kulturnimi gesli), mi ne bomo nehali postavljati energične zahteve po osnovni reviziji naše prosvetne politike, ki ne potrebuje samo stvarne prenosne, ampak tudi osebne reforme in capite et membris. Državi, kar je njenega, slovenskemu narodu pa slovensko šolo, ne samo po učnem jeziku, ampak tudi po slovenskem duhu, v osrednji prosvetni upravi pa sodobne ljudi s širokim razgledom, ne pa birokratov iz šole liberalnega centralizma in etatizma to je, kar naše ljudstvo danes zahteva prav tako, kakor je to zahtevalo od časa svojega narodnega preporoda in ljudskega dviga neprenehoma do danes.

Če motrimo naš ljudskošolski zakon, vidimo, da ne predstavlja ničesar drugega kot čez celih 183 paragrafov v najmanjše podrobnosti razvlečen delokrog najstrožje centralizirane uprave, ki še šolske zvezke podreja oblasti ministra in ljudski volji ter potrebam ne pušča niti enih vrat v šolski obrat. »Srešnik« in banski šolski nadzornik, krajevni in banovinski šolski odbor so birokratični aparati, ki jih giblje centrala s svojimi organi, dočim je ljudstvo popolnoma pasiven faktor, ki nosi vsa bremena, pravice pa nima nobenih. V banovinskem šolskem odboru sedi 12 predstavnikov centralne oblasti in samo 5 oseb, ki se zanimajo za šolo in prosveto v banovini, ki jih določa ban

Vulkan Santa Rita pustoši po San Salvadorju Mnogo naselbin porušenih Na stotine mrtvih, na tisoče ranjenih pod ruševinami

New York, 21. dec. b. Iz Srednje Amerike prihajajo vesti o strašni katastrofi, ki jo je povzročil vulkan Rita v državi San Salvador. Ta vulkan je dolgo miroval in vsi so že mislili, da je popolnoma ugasnil. Zaradi tega so okrog vulkana nastala številna naselja, razvila so se cvetoča mesta in vasi, ki pa jih ni več. Ogromne količine lave, ki jih je bruhal vulkan, so v potokih teklo po obronkih in uničevale mesto za mestom, tako da ni videti nobenega naselja več. Kolikor se je moglo doslej ugotoviti, leži pod razvalinami mest najbrže nad tisoč mrtvih. To so le prve vesti, ki so prispеле s letali, kajti vulkan je uničil vse telefonske naprave daleč naokrog, tako da je kraj katastrofe od ostalega sveta popolnoma odrezan. Ker so uničene tudi vse vodovodne naprave, grozi nevarnost epidemij. Vlada je storila nujne ukrepe za reševanje ponesrečencev vendar pa bo

trajalo nekaj časa, predno pride pomoč, ker so tudi ceste in mostovi vsi porušeni. Vlada San Salvadorja je poslala v te kraje posebne komisije, da ugotovijo, kje je pomoč najbolj potrebna in kako bi se najlažje prišlo do ponesrečencev.

Tukajšnji zastopnik ameriške Airway poroča, da se je eno od njenih letal nahajalo ob času katastrofe nad dotičnim področjem, ko je začelo bruhati nekaj vulkanskih žrel.

Predsednik republike San Salvador je odšel v kraje okoli San Vincente, da sam vodi reševalna dela. Popoldne je prišlo do novih potresov. Vulkan pri San Vincenti še smeraj bruhal v polnem obsegu. Časniki objavljajo podrobnosti o obsegu katastrofe. Mrtvih je najmanj 300 oseb. Same v San Vincentu je nad 200 mrtvih. To mesto je popolnoma porušeno. V ruševinah je ostal cel samo stolp mestne hiše.

Novi boji pri Madridu Azana „se umika za nekaj mesecev“

Perpignan, 21. dec. b. Nacionalistične ladje so zopet napadle na katalonski obali na severu blizu špansko-francoski meji. Davi se je pojavila med Rosa in Port Bouca nacionalistična križarka, ki je pričela streljati na luko ter usmerila topove na neko vladno ladjo, ki se je tam nahajala. Vladno ladjo je nacionalistična križarka večkrat zadel s težkimi granatami in jo potopila. Kdo je bil na ladji in komu pripada ta ladja, še ni znano. Istočasno s križarko se je pojavilo v zraku tudi nacionalistično letalo, ki je vrglo na vodovodno napravo v luki nekaj težkih bomb ter jo zelo poškodovalo.

Po vestih iz Barcelone je predsednik španske republike Azana izrazil svojim prijateljem željo, da bi se rad umaknil za nekaj mesecev iz političnega življenja, ker je njegovo zdravstveno stanje vedno slabše. V političnih krogih so prepričani, da bi Azana rad popihal iz Barcelone, ker je pod neprestanim nadzorom anarhistov in komunistov. Azana bo bržkone odšel na zdravljenje v Francijo in se s tem odtegnil kontroli, ki mu niti ne dovoli, da bi se sestal z vlado v Valenciji.

Zaradi hudoga mraza in slabih cest v luških mestih, ki so v rokah vlade v Valenciji, se čuti vedno večje pomanjkanje hrane. Z ladjami prihajajo manjše količine hrane in večji kontingenti vojnega materiala. Vlada v Valenciji je storila nujne ukrepe za nabavo hrane v inozemstvu, vendar pa bo njen trud bržkone brezuspešen, ker nacionalistične ladje zelo skrbno kontrolirajo vse luke. Nacionalistično brodogradništvo ne dovoljuje niti prevoza nacionalističnega brodogradništva, niti ne hrane, ker je general Franco prepričan, da bo lahko brez posebnih žrtv prisilil rdeče k predaji.

Iz Malage poročajo, da imajo za tamkajšnje posadko le še neznatno zalogo hrane. Civilno prebivalstvo je sploh obojeno na smrt od lakote, če ne pride v kratkem pomoč. Slične vesti prihajajo iz Gijona, Santanderja in Bilbaua. Nacionalisti so prepričani, da bodo s taktiko zapore vseh poti in preprečitve dovoza živil in municije bitko dobili.

Madrid, 21. dec. b. Razen dveh večjih napadov nacionalnih oddelkov, ki so bili sestavljeni iz maroške konjenice ter nemške in italijanske pehote na severnem in jugozapadnem bojišču pred Madridom, v teku večerajšnjega dne ni bilo značilnejših borb. Oba napada sta bila odbita s hudim protinapadom, v katerem so republikanske strojnice prisilile nacionaliste k umiku.

Na raznih drugih bojiščih, zlasti pa v okolici Ovieda, so bili odbiti tudi nekateri hujši

napadi rdeče pehote. Na aragonskem bojišču je prišlo do spopada med dvema nacionalnima četama in oddelkom republikanske pehote.

Republikanska ogledna letala so odkrila močno koncentracijo nacionalnih sil jugozapadno od Madrida v okolici Villa Vicioza.

Franco zažgal sovjetsko ladjo „Komsomol“ Nervoznost v Londonu

London, 21. decembra. c. Vsi londonski listi pišejo zelo obširno o tem, da je nacionalistična križarka na Sredozemskem morju zažgala in potopila sovjetski trgovski parnik »Komsomol« — Križarka je parnik najprej zažgala, nato pa ga potopila. Parnik je vozil 6000 ton manganca v Belgijo.

»Daily Express« če piše, da je iz Odesa odplovalo sovjetsko vojno brodogradništvo v Sredozemsko morje. Te vojne enote imajo nalog, da naj potope sleherni ladjo, ki bi skušala ustaviti ali pa preiskovati sovjetske parnike. Ladje plujejo baje s polno paro.

»News Chronicle« tudi bije plat zvona in piše, da je položaj postal obupen, ker se incidentu v Sredozemlju priključuje še nova vest iz Nemčije, da je nemška vlada sklenila poslati v Španijo pet svojih divizij. — Listu se zdi ta stvar že pregorostna in zahteva zato od angleške vlade, da naj postopa v Berlinu energično. Zahteva od angleške vlade, da naj takoj prekine diplomatske stike z Nemčijo, če Nemčija takoj ne objavi, da bo nehala s pošiljanjem čet v Španijo.

Še ostreje piše o teh dogodkih okoli Španije socialistični dnevnik »Daily Herald«, ki zahteva, naj odbor za nevmešavanje na svoji jutrišnji seji ukrene kaj energičnega ali pa naj izključi tiste države, ki tako javno kršijo dogovor o nevtralnosti.

Zemunska vremenska napoved: Povsod v notranjosti bo prevladovalo oblačno in megleno vreme. Na Primorju jasno vreme. Na planinah utegne ponekod nekoliko snežiti. Temperatura bo še padla. Sonce vzide ob 7.13 in zaide ob 16.

Kakšne strahotne posledice more imeti tak centralizem, porojen od blodne ideje unitarističnega jugoslovenstva, dokaz za to nam je podal ravno JNS režim v Sloveniji. Saj se še vsi spominjamo, kako je pod tem režimom bilo ravnateljstvo naših slovenskih srednjih šol ukazano, da poskrbe, da se iz slovenske čitanke iztrga ali izreže cela prva polja, to je 16 strani, na katerih so kot motto Cankarjeva »Nebesa pod Triglavom« iz njegovega »Kurenta«, potem prelojalnega Otona Zupančiča »Kralj Matjaž«, dve Trdinovi pripovedki iz Gorjancev, Askerceve mejnik in sestavek iz bolgarskega. Ta bedasta odredba — čisto vseeno je, kdo jo je izdal in kdo je skrbel za njeno izvršitev — se zdaj opravičuje na vse načine — vsak izgovor je dober, pravijo, četudi ga pes na repu prinese — toda v času, ko je bila izdana, se je u r d o m a motivirala s tem, da se mora tista polja domačim — patriotičnim berilom! Cankarjev sprev domovini in Zupančičev »Kralj Matjaž« torej unitarističnim centralistom in patriotičnim ali vsaj ne dovolj patriotičnim! Do takih absurdov nas je torej pripeljal ta centralizem in »Jutro« menda ne bo tajilo, da se je to zgodilo, ko je v centru in na naši banovinski šolski upravi bila vsemogovna vladarka JNS...

Radovedni smo, kaj bo o problemu odnosa med jugoslovanskim unitarizmom in našim upravno-političnim centralizmom poreklo »Jutro« sedaj.

Bolezen sv. očeta

Pariz, 21. decembra. AA. »Echo de Paris« objavlja tole brzojavko: »Daily Telegraph« poroča iz Rima, da je sv. oče trenutno in samo za nekaj minut padel v nezavest. Takoj poklicani zdravniki so bolnika takoj pregledali in mu priporočili, naj ostane v postelji. Razen tega so takoj poklicali zdravnike specialiste za bolezni grla. — Uradno poročilo bolni ni izšlo.

Italijan, uradna agencija Stefani poroča: Pappevo stanje je zadovoljivo. Davi je sv. oče ponovno vstal, da opravi svoje vsakdanje opravke. Sprejel je v avdienci državnega podtajnika kardinala Pacellija, za njim pa več drugih cerkvenih veleostojanstvenikov.

Rim, 21. dec. c. Sv. Oče je danes ves dan opravil svoje običajne posle. Sprejel je državnega tajnika kardinala Pacellija in več drugih odličnikov. Po nasvetu zdravnikov sv. oče letos ne bo sprejel za božič kardinalskega zbora, pač pa bo vse kardinale sprejel v zasebni avdienci. Namesto vsakoletnega božičnega govora na kardinalski zbor bo sv. oče objavil poslanico, ki bo na predvečer praznikov razdeljena časnikašem.

V Parizu čakajo, kaj bo storila angleška vlada

Pariz, 21. decembra. c. Tudi francosko javno mnenje je zelo nervozno zaradi napetosti, ki se širi zaradi dogodkov okoli Španije. Vsi francoski listi, med temi tudi levičarski, pišejo, da je treba špansko zadevo razčistiti. Ker pa zadeva za Francijo tudi ni tako enostavna, se ozira francosko javno mnenje na to, kaj bodo rekli in storili v Londonu. Zanimivo je, da ves tisk in celo tudi levičarski tisk z veseljem pozdravlja misel, da se kmalu sklenil in podpisal tako zvani »gentlemen agreement« med Italijo in Anglijo. — Levičarski listi, ki so dobro informirani, vedo celo povedati, da je ta sporazum med Italijo in Anglijo bil že pred nekaj dnevi gotov in pripravljen za podpis. V zadnjem trenutku pa je angleška vlada v ta sporazum vtaknila še španski problem. To je storila tem lažje, ker sta Grandi in Ciano še pred milanskim govorom Mussolinija objubil Angliji, da se Italija nikakor ne misti vsidrti na Balearih ali pa si prisvojiti kakšen kosček španskega ozemlja. Na te izjave se je po francoskem mnenju v zadnjem trenutku vsedla Anglija in razsila svojo akcijo na to, da Italija objavi, da ne bo več pošiljala orožja in čet v Španijo. Francija meni, da bo Anglija s to potezo Rima v španski zadevi Nemčijo izolirala. Španski problem bi se tako na diplomatskem polju precej zožil, ker bi Francija z lahkoto odvrgla Rusijo od poseganja v špansko klanja. Anglija pa bi prisilila Nemčijo, naj odtegne svojo pomoč španskim nacionalistom.

Hujskanje v Moskvi

Moskva, 21. decembra. b. Po vsej Sovjetiji je zavladalo velikansko ogorčenje, ko je izšlo prvo uradno poročilo o potopitvi sovjetske ladje »Komsomol« po španski nacionalni križarki. Ogorčenje med sovjetskim delavstvom narašča od časa do časa in še ni mogoče preceniti kakšne posledice ima lahko ta zadeva za svetovno vojno. Po tem, kar je doslej znanega, potopitev omenjenega sovjetskega parnika ne bo tako lahko in brez posledice spravljena s sveta, kakor se je prvotno mislilo.

Sovjetska ladja »Komsomol« je s 6000 tonami »magnezijske rude« ooplula 14. decembra iz Bakulja za belgijsko luko Gand. »Rudac« je bila namenjena za veliko francosko tovarno, ki je kupila celoten tovor. Ko je prispela ladja blizu afriške obale, jo je napadla nacionalistična križarka ter jo brez opozorila potopila. V skladu z dogovorom je belgijski konzulat sovjetski vladi že izplačal 80 odstotkov škode.

Sovjetski tisk hujsko sedaj na vse pretege proti fašizmu ter pravi, da so vsi sovjeti z največjim ogorčenjem sprejeli vest o potopitvi te ladje. To delo predstavlja nov strašen zločin, ki so ga zagrešili fašistični roparji na visokem morju. Kakšne bodo posledice tega postopka, se ne da presoditi, ker tudi še ni znano, kakšna je usoda posadke, ki je bila na potopljeni ladji.

„Počlovečena vojna“

Angleški zunanji minister g. Eden je h koncu preteklega tedna v svojem zunanje-političnem govoru obravnaval tudi špansko vprašanje. Razumljivo, da je o tem predmetu govoril iz visokega britanskega gledišča. Kljub temu pa so njegova izvajanja tudi za splošno politiko jako zanimiva. Švicarski list »Journal de Geneve« govor g. Edena na sledeč način komentira:

»Angleški minister je v začetku svojega govora takoj smatral za potrebno, da poudari nepristranost Velike Britanije nasproti obema strankama, ki se borita za oblast v Španiji. »Nimamo več simpatij za ene, kakor za druge«, je izjavil. V tem pogledu se niče ne sme čuditi, ako konservativna vlada v Londonu izraža enake simpatije za anarhiste, komuniste in za prietaše reda, ki so morali opustiti demokracijo, da ne bi bili uničeni. London misli, da je njegova dolžnost, da vsaki državi prepuusti akrob, da si izbere obliko vladavine, ki mu prija. Predvsem pa moramo razumeti, da je Eden hotel v prvi vrsti izraziti le svojo splošno simpatijo do španskega naroda. Anglija ne misli na nobeno posredovanje in se prizadeva, da ne bi državljanska vojna na polotoku vnela vojne v Evropi. Sicer pa g. Eden sam priznava, da kljub njegovemu optimizmu trenutno tudi ni misliti, da bi s kakšnim posredovanjem bilo mogoče uspeti. Portugalska je gladko zavrnila posredovalno vlogo, general Franco tudi. Rim in Berlin sta nedoločena, ne da bi povedala svoje odločilno mišljenje. Lahko se reče, da ni nihče voljan trpeti posredovanja in nihče tudi, da bi ga izvajal. Seveda kljub temu angleški zunanji minister lahko upa, da pridejo časoma ugodnejše prilike, ki bi omogočile posredovanje.

Eden glavnih ugovorov proti posredovanju, kakor ga je zamišljala Anglija, je ugotovil, da bi ljudsko glasovanje po tolikih tisočih krvavih žrtvah, ki so jih utrpeli nacionalisti na ozemlju, ki ga imajo zasedenege rdeči, bila velika krivica. Minister Eden je tudi prostodušno ugotovil, da je rdeča vlada v Valenciji odgovorna za veliko število političnih umorov. Ko je govoril o položaju, ki vlada v ozemlju, ki ga imajo zasedenege beli, je izjavil, da angleška vlada ni mogla ugotoviti, da bi tudi bele čete počenjale slične grozovitosti, kakor se gode na ozemlju, kjer vladajo komunisti. To je vsekakor zelo pomembna izjava iz ust angleškega državnika, zlasti ker priznava, da mu je v prvi vrsti za to, da ohrani politično ravnovesje — tudi v Španiji.

Resničnost o strahotnih umorih, ki jih rdeči v Španiji izvajajo, ne potrjujejo le dokumentarne izjave časopisov in njihovih dopisnikov, ki so na lica mesta, ampak tudi čisto določene izjave ministra Edena in pa izjave angleškega zastopnika g. Edwardsa na seji. Zveze narodov 12. decembra. Edwards, ki je prišel iz Madrida, je podčrtal dejstvo, da je zadnje štiri mesece na tisoče beguncev iskalo zavetišče na angleškem poselniku v Madridu. Bele čete niso pred Madridom dalj kot mesec dni. Ako so torej že v juliju in avgustu cele množice britev v razna poselnikstva tujih držav in tamkaj iskale rešitve, je bilo to zaradi tega, ker v mestu ni bil nihče več varen življenja in je vladala splošna zmeda. Danes je ugotovljeno, da so v vseh teh mesecih državljanske vojne komunisti dnevno v samem Madridu aložili na mrtvaške vozevo 50 do 200 oseb, ki so pripadale političnim nasprotnikom in so jih odvedle v mestni park, imenovan Casa del Campo. Ta prevoz je dobil v ustih milijnikov izraz Pasajito, to je mali sprehod. Ko so komunisti svoje žrtve privedli na mesto, so jih na nezasičen način navadno z mučenjem usmrtili. Enaki umori političnih nasprotnikov se nadaljujejo tudi še danes po vsem ozemlju, ki ga imajo rdeči zasedenege. Po izjavah samega kongresa komunistične tretje internacionale se s tem namerava uničenje vsaj demokratskega življa v Španiji.

Angleška vlada misli, da bi se konec tem nezasičenim strahotam mogel napraviti tako, da bi obe stranki izmenjali talce. Baski so bili takoj pripravljeni. Tudi mednarodni odbor Rdečega križa je pripravljen posredovati. Toda medtem ko je Franco pripravljen izročiti svoje talce v zameno za bele, komunisti nočejo istega storiti. Vlada Azane in Largo Cabelera je torej odgovorna za vse strahotne umore, ki se vsak dan nadaljujejo in ki poleg krvoprilij pod komunistično vladavo v sovjetski Rusiji predstavljajo najbolj krvavi madež na našem stoletju.

Ali bo torej govor g. Edena imel kaj uspehov? Ali bo zadržal val krvoločnosti? Kajti to bi bilo treba. Mi od svoje strani predlagamo, da naj bi se iz obeh strani evakuirali vsi, ki bi mogli postati žrtve politične maščevalnosti. Treba pa bi bilo hitro delati, kajti vsak dan pada na stotine nedolžnih žrtv.

Rdeče spletkarije na Kitajskem

Nankinška armada koraka proti Sianfuju Cankajšek še vedno ni izpuščen

Sangaj, 21. dec. b. Čete nankinške vlade so v polnem razmahu proti armadi maršala Cansuljana, ki tudi na zadnji ultimatum vlade ni izpustil maršala Cankajšeka na svobodo. Prednje straže vladnih čet so oddaljene še vedno 75 km od Sianfuja ter se borijo s prednjimi oddelki uporniške armade. Vladne čete so dobile povelje, da napredujejo kar mogoče hitro ter da po možnosti še rešijo maršala Cankajšeka življenje. Šest vladnih letal je letelo večer nad Sianfujem, vendar pa zaenkrat še niso bombardirala mesta, ker je vlada še vedno prepričana, da se bo maršal Cansuljan premislil in sporočil vladi, da bo izpustil maršala Cankajšeka na svobodo. Iz vladnih krogov se čuje, da se bo zaenkrat vladno letalstvo vzdržalo vsake vojne akcije, toda če do jutri ne bo stvar razčiščena, bodo prišla vladna letala neusmiljeno bombardirati Sianfuj, kajti tedaj bo jasno, da maršal Cankajšek ni več med živimi. Kakšen je položaj maršala Cankajšeka, ni mogoče povedati. Nihče ne ve, če je še živ ali ne. Nekateri mislijo, da je Cansuljan poslal Cankajšeka dalje proti severu, da

bi lahko vplival na nankinško vlado in njene sklepe.

Prišel se je koncentriran napad na Sianfu. Vladne čete so zasedle Kvašien, ki leži 90 km južno od Sianfuja, kjer je bil pred nekaj dnevi ujet maršal Cankajšek. Vsa pogajanja med uporniškim generalom in vlado ter Cankajšekom so bila doslej brezuspešna. Prevladuje mnenje, da maršal Cansuljan sploh ne more izpustiti maršala Cankajšeka, ker so njegove čete nezadovoljne zaradi tega, ker že dva meseca niso dobile nobenih plač.

Pristaš kuomintanga, ki se je nedavno tega napotil v Sianfu, je prispel večer v Čenču. Tu je izjavil, da je tik pred prevratom prišlo do splošnega ropanja, uporniških čet maršala Cansuljana. Uporniki so ropali po trgovinah, bankah, in drugih denarnih zavodih v Sianfuju. Pri tej priliki so se polastili približno osem milijonov kitajskih dolarjev in zlato in 12 milijonov bankovcev. Po poročilu tega begunca so v Sianfuju poleg maršala Cankajšeka prišli tudi šest visokih uradnikov nankinške vlade.

Seja Narodne skupščine

Belgrad, 21. dec. m. Današnja seja narodne skupščine se je pričela ob 10 dopoldne in trajala neprestano do četrta na 5 popoldne. Na njej so spet govorili opozicijski poslanci, ki so bili neprimerno mirnejši kakor pri prejšnjih sejah.

Predsednik je uvodoma prečital zalvalo soproge pokojnega Pašića za sklep narodne skupščine, da se njenemu pokojnemu možu postavi doprni kip. Nato je poročal, da je poslanec Mravlje vložil zakonski osnutek o spremembi in dopolnitvi uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov. Radi nujnosti, ki jo je zahteval, je Mravlje dobil tudi besedo. Svoj predlog je zelo demagoško zagovarjal. Mravlje je imel namreč že leta in leta s svojimi tovariši priliko, da se zavzame za sanacijo našega zadržništva in kreditnega gospodarstva sploh. Tega doslej ni storil. Nujnosti kmetijskih minister, pa tudi večina narodne skupščine ni sprejela. Za ta zakonski osnutek se bo izvolil poseben odbor. Čirč je pozval poslance, naj sporoče glede odbora svoje predloge do prihodnje seje.

Ker je Mravlje v svojem govoru omenil tudi oba slovenska ministra v sedanjih vladi je dr. Krek radi osebne pojasnitve izjavil to-le:

Izjava ministra dr. Kreka

»Gospodje narodni poslanci! G. Mravlje je omenil tudi mene v svojem govoru. Radi tega imam čast, da Vam pojasnim, da sem v Velikih Laščah govoril, da se bomo trudili, da bo slovensko gospodarstvo prišlo do tolikšnih denarnih sredstev, kolikor jih je potrebno za njegovo sanacijo. To besedo sem držal, kolikor sem mogel. Ljubljanska, mariborska in celjska občina so dobile od Drž. hipotekarne banke za časa našega režima nad 50 milijonov novih denarnih sredstev. Problem pozitivne kreditnega zadržništva je velik in važen pojem. Temu problemu posvečamo vso skrb, in to ne samo danes, ampak že v prejšnjem letu.«

Nikdar še ni nihče od nas zahteval kredite samo za Zadržno zvezo, na čelu katere je notranji minister g. dr. Anton Korošec. Napadi Mravljeja na g. dr. Korošca so deplasirani in jih ni treba vračati, ker je dr. Korošec tako velika in zaslužna osebnost v zadržništvu, da mu besede Mravljeja ne morejo škodovati. Problem zadržništva, ki ga omenja poslanec Mravlje je, kakor rečeno zelo važen in mu mi posvečamo vso svojo pozornost ter mislimo, da se bo tudi to vprašanje v najkrajšem času rešilo. Nikdar v življenju nismo dejali, da skrbimo samo za eno zadržno zvezo ter tudi ni res, da bi kdorkoli od nas govoril, da bo Zadržna zveza, ki ji predseduje notranji minister g. dr. Anton Korošec, dobila kredit bodisi milijon dinarjev, bodisi 300 milijonov dinarjev. To je gospodarsko vprašanje, v katerem strankarstva ne sme biti.

Poslanec JRZ in vladne večine so izvajanjem ministra dr. Kreka burno ploskali.

Prešli so na dnevni red. Prvi je govoril Mirko Urošević, ki je poudarjal potrebo nevtralne vlade ter svobodnih volitev. Za njim sta govorila Mustafa Mulavič, ki je napadal oba muslimanska ministra

ter izrazil željo za »nacionalnim kemalizmom«. Predsednik narodne skupščine je podal besedo pravosodnemu ministru dr. Subotiću, ki je v krajšem govoru tudi s čisto juridične strani zavrnil vse očitke, ki so jih posamezni poslanci izrekli proti sodišču za zaščito države. Poročilo večine verifikacijskega odbora je bilo nato sprejeto z večino glasov. Z ozirom na izid glasovanja so bili proglašeni za narodne poslance: Timo Andonović, pek iz Peševca, dr. Jovan Šajkarevič, zdravnik iz Prilepa, Milan Zdravković, poljedelec iz Tamića in Ljubomir Djokić, kmet iz Cikluka. Ob četrta na 5 je bila današnja seja zaključena, prihodnja pa je bila sklicana za jutri ob 5 popoldne.

Razširitev pokojninskega zavarovanja na vso državo

Belgrad, 21. dec. m. Tukaj se mudi deputacija zastopnikov nameštenskih in delavskih organizacij radi razširitve pokojninskega zavarovanja na vso državo in starostnega zavarovanja. Pokojninski zavod v Ljubljani zastopajo predsednik dr. Milavec, podpredsednik dr. Tavčar in ravnatelj Vrančić. Zdrženje zasebnih in trgovskih nameštencev Franc Vrevo, Stokovno zvezo pa Dobovšek. Deputacijo je danes sprejel socialni minister, ki ji je sporočil, da bodo vsa sporna vprašanja rešena še v teku tega proračunskega leta. Deputacija je zaprosila za sprejem tudi pri predsedniku vlade in ostalih ministrih.

Vozne olajšave za športnike in turiste

Belgrad, 21. decembra. AA. Prometni minister je spremenil čl. 12. potniške tarife tako, da bodo od 1. januarja 1937 člani društev, včlanjenih v zvezi planinskih društev kraljevine Jugoslavije in v Jugoslovanski zimskošportni zvezi ter v Jugoslovanskem touring klubu mogli potovati v skupinah po najmanj 4 osebe s 50% popustom, medtem ko so po doslej veljavnih določbah čl. 12. člani navedenih društev lahko potovali s popustom le v skupinah po najmanj 6 oseb.

Inozemski kapital pri nas Skoraj za pet milijard Din

Belgrad, 21. decembra. AA. Po nedavno zbranih podatkih o udeležbi tujih kapitalov pri jugoslovanskih delniških družbah dosega tuje naložbe v obliki udeležbe pri glavnici teh podjetij in v obliki kreditov tem podjetjem pri industrijskih podjetjih 4821 milijonov dinarjev, od tega 2200 milijonov v glavnici in 2621 milijonov po kreditu. Pri trgovskih in prevoznih podjetjih so te naložbe udeležene s 115 milijonov Din v glavnici in 245 milijonov v kreditu.

Po narodnosti se ta kapital deli takole: francoski 963,1, angleški 827,2, švicarski 675,6, USA 538,5, češkoslovaški 518,7, italijanski 444,1, avstrijski 297,1, belgijski 210,9, madžarski 183,9, švedski 107,8, holandski 78,9, nemški 54,9; skupaj 5181,3 milijone Din.

Romunski poslanik pri knezu-namestniku

Belgrad, 21. dec. AA. Nj. kr. Vis. knez namestnik je danes ob 12 sprejel v Belem dvoru v svečani avdijenci novega romunskega poslanika na našem dvoru g. Viktorja Kadero. Poslanik je pri tej priložnosti izročil v navzočnosti predsednika vlade in zunanjega ministra dr. Milana Stojadinovića Nj. kr. Vis. namestniku akreditacijska pisma.

Pomembne poteze za sporazum

Večkrat smo že poročali, da se v pogajanjih za sporazum in zadovoljivejšo notranjo ureditev države radi oklevanja srbskega dela združene opozicije javlja novi pogodbentik, ki se namerava vprašanja lotiti tako, da bi ga rešil, ne se o njem samo pogovarjal, to je — JRZ. O tem poročajo »Novosti« iz merodajnih zagrebških političnih krogov, da imajo »zagrebški politiki vtis, da je vodstvo JRZ že izdelalo glavno skico programa, po katerem naj bi vodilo merodajne razgovore o prepričanju, da se po tej zamisli naše notranje vprašanje more rešiti v obojestransko zadovoljnost. Razumljivo, da zagrebški politični krogi z največjim zanimanjem pričakujejo nadaljnega poteka, pri čemur se z njihove strani vztrajno poudarja, da vodstvo hrvaškega gibanja ne bo in ne more odstopiti od bistva tistih zahtev, ki jih postavlja hrvaški narod in o katerih se je dr. Maček že večkrat izrekel s posebnim poudarkom, da so te zahteve, oz. to načelno stališče — vsvar od katere Hrvatje ne bodo odstopili.«

V tem položaju so zagrebški politiki: v stanju resnega čakanja — dokončne besede iz Belgrada. Po podatkih, s katerimi razpolagajo zagrebški politični krogi, tečejo sedaj med belgradskimi politiki razgovori, dogajajo se gotovi dogodki, ki dajejo misliti, da bo v najkrajšem času prišlo do pomembnih in morda odločilnih potez v položaju.

Stevan Čirč pa je dejal na zborovanju JRZ v Novem Sadu: »Če se je moglo zgoditi, da so neki Srbi začeli razlikovati med Srbi iz Vojvodine in Srbijanci, ali je potem čudno, če Hrvati mislijo, da niso en narod z nami Srbi? — Sporazum, ki bi ga bilo treba že gotov čas izvesti, tudi ta sporazum, ki je zamišljen kot trajen, ne more biti dober, če vpliv srbskega naroda ne bo v njem tak, kakor mora biti. Edini pogoj za to pa je, da se ne damo razparcelirati, zakaj, ako obstoja eno hrvaštvo, potem mora in mora obstojati tudi samo eno in edino srbstvo. Torej je naša dolžnost, ko stojimo pred sporazumom, da bo vpliv srbskega naroda v njem tak, kakor mora biti, da bo ta sporazum dobro deloval. Če bomo pa šli v ta sporazum kot razbita vojska, bo pa slab. Zato pred vami tu v Novem Sadu najodločneje protestiram, da se tu v severnih krajih naše domovine ustanovljajo neke interesne sfere, ki hočejo napraviti iz naše Vojvodine nekakšno pokrajino, kakor da bi ne bila organska celina z materjo Srbijo.«

Osebnosti

Belgrad, 21. decembra. m. Napredoval je v III-2 dr. Tomo Tolazzi pri banski upravi v Vrbasu. Za okrajnega načelnika V. skup. struškega okraja je postavljen Anton Kapus, tajnik dr. ban. uprave v Skoplju. Prestavljena sta v glavno carinarnico na Sušaku Dane Bostič, carinski kontrolor v Dravogradu-Meža, in na carinarnico v Gor. Radgoni Borivoj Karadžić, carinski kontrolor v Prahovem.

Odlikovali so s redom sv. Save 5. stopnje: Dragotin Horvat, kontrolor mer pri okrajnem načelstvu v Celju, Josip Zlatarič, kontrolor mer pri okrajnem načelstvu v Ljubljani, Ignacij Novak, kontrolor mer pri okrajnem načelstvu v Celju, Leopold Svetličić, žigotar mer pri okrajnem načelstvu v Celju, Ivan Puškaš, žigotar mer pri okrajnem načelstvu v Celju.

Zagreb, 21. decembra. b. S sklepom banske uprave je zvišana cena kruha na ta način, da se bodo za isti denar kot doslej, dobile manjše množine in oblike kruha.

Pastirski list bavarških škofov:

Težek položaj katolicizma v Nemčiji

Sovražniki katolicizma — dobili jih vedno na isti politični ali kulturni strani — bi radi katoliško Cerkev spravili v zvezo z nacionalnim socializmom v Nemčiji, da bi ji s tem vzeli dobro ime. Radi bi jo pahnili na stopnjo političnih družb, da bi bila deležna iste priljubljenosti oziroma nepriljubljenosti, kakor sedanjim nemški fašizem. Izgovor za to nenaravno vzporedje jim je dala borba katoliške Cerkve proti komunizmu, proti kateremu se bori tudi nemški narodni socializem. Dokaz, kako velik prepad zija med katoliško Cerkvjo in sedanjim režimom v Nemčiji in kako različna je borba proti komunizmu, proti kateremu se Cerkev bori, ker vidi v njem organizirano brezboštvo, narodni socializem pa, ker vidi v njem oviro za svoje politične namene na vzhodu in morda še nevarnost za mir doma, dokaz, da tudi komunistična nevarnost ni Cerkev in narodnega socializma med seboj nič zblizala, je adventni pastirski list bavarških škofov. V tem listu so škofje, iskreni Nemci in neustrašni katoličani, pogumno zastavili svojo besedo za pravice Cerkve, ki se še vedno nezakazovano kršijo, kljub tolikim najslavnejšim izjavam mož, ki imajo v državi odločilno besedo. List je bil prebran z vseh prične bavarške škofije in je gotovo napravil na vernike silen vtis, saj ji odkriva, kako brezobzirno se pod pretežno ljudske skupnosti («Volksgemeinschaft») izvaja smotreno razkristijanjevanje nemške mladine, ki se bo, tako škofje neustrašeno napovedujejo, končalo s splošno boljševo ljudstva. Tudi za nas bo poučno, ako se seznanimo s posameznimi mislimi tega pastirskega lista:

Škofje najprej poudarjajo, da so »po strupenih bojih marksizma, komunizma, svobodomiselstva in

framasonstva proti krščanstvu in Cerkvji z veseljem pozdravili, da se je narodni socializem opredelil k pozitivnemu krščanstvu.« Toda kljub slovesnim izjavam, v katerih je državni kancler obeh cerkvama (protestantski in katoliški) zagotovil državno varstvo, »merodajni možje in voditelji organizacije sedaj v temeljih in smotreno napadajo vsako vero, ali kakor se oni izražajo, vsak konfesionalizem. Hočejo imeti neko enotno nemško cerkev, pri čemur pa veri ne priznavajo nobene pomena. Predvsem hočejo iz nemškega ljudstva izrinuti katoliško Cerkev, češ, da je državi in ljudstvu nekaj tujega.«

Vidni vrh Cerkve, papeštvo, udarjajo strele

Škofje omenjajo konkordat, ki je bil l. 1933 sklenjen med nemško državo in Sv. Stolico, toda kaj je ostalo od te pogodbe? »Mesto od obeh pogodbenih strank željenega ustrjevanja prijateljskih zvez, se je vsled protidelovalnosti katolicizma sovražnih moči razvil najostrejši boj proti papeštvu, boj, ki se vodi s pisano in tiskano besedo, v knjigah in na tečajih, po organizacijah, šolah in izobraževalnih ustanovah. Zavestno in vedé zanašajo med nemško ljudstvo, celo v otroška srca, odpor in sovražnost proti Rimu, katoličane skušajo ločiti od središča in vrhovne glave katoliške Cerkve, da bi ustanovili neko cerkev brez Rima. Katoličani biti pomeni tem sovražnikom Cerkve toliko, kot ne biti Nemec. Zvesti katoličani morajo s te strani stalno prestopati trde preizkušnje, večkrat ravnanje z njimi

kakor s tujci med nemškim ljudstvom, šaljivo jih in zapostavljajo; kdor pa svoji Cerkvji odprave zvestob, tega pa smatrajo za zanesljivega in mu dajejo prednost. Mesto v konkordatu zajamčenega društvenega življenja in delovanja je nastopilo zatiranje vseh katoliških združenj z izrazitim namenom, da bi se jim obstoj »do nadaljnjega« onemogočil. Zahteva se celo izstop iz čisto verskih združenj in bratovščin — poseg v notranje cerkveno življenje, kakor ga doslej še ne pomnimo.«

Nato škofje govorijo o nasilju, ki se izvaja nad redovnimi osebami, ki so delovale po državnih ljudskih šolah, kar jim je bilo v konkordatu priznано tudi za naprej. Vse predstave škofov in prošnje staršev, ki so se v 90% večini izrekli za nje, so ostale brez uspeha, nihče jih ni upošteval. Na stotine šolskih sester je moralo zapustiti svoje priljubljeno polje in iti na cesto, čeprav so nekatere poučevale že po 20, tudi po 30 let. Danes žive od usmiljenja dobrih ljudi. Nekateri, ki si vse v največji stiski, pa so dobile ponudbe, da bodo sprejete nazaj v službo, če izstopijo iz reda.

Zaničevanje duhovskega stanu

Duhovščina je kljub našim določbam konkordata, ki ga je država podpisala, izpostavljena najbolj surovemu zaničevanju. Časopisje je polno grobih žalitev duhovskega stanu, javno se izobežajo sramotilne slike, da jih more videti vsak otrok v sleherni vasi. »Kje je duhovski stan tako izpostavljen javnemu zaničevanju kakor pri nas v časopisih, ki se tiskajo v stotine izvodih, in v javnih govorih, ki jih imajo dan na dan po deželi tudi urad-

ne osebe? Neki učitelj je vprilo otrok izobesil v šoli prostaško sramotilno sliko proti duhovščini, etanu in je tudi na zahtevo župnika, ki je tam počel verouk, ni odstranil. Kdaj se je kje na pastirske liste škofov zgrnilo toliko zaničevanja in sramotnje kakor sedaj pri nas in to celo v listih, ki so namenjeni mladini? Pastirski listi se proglašajo za besedičenja, za čunje umazanega papirja, za frivolnosti, za prostaštva — in to v vodilnih listih hitlerjevske mladine v avgustu 1936

Ogleduhi režima v šolah

Po državnih ljudskih šolah uče verouk tudi laični učitelji, tako, da otroka zlasti ob poučevanju sv. pisma popolnoma zmedejo in mu ubijejo še tisto pravo pojmovanje vere, ki ga ima morda od doma. V zadnjem času pa so ustanovili po šolah še neke paznike med otroci, ki naj vrhovnemu voditelju mladinske organizacije preko vseh vmesnih stopenj poročajo o slehernem delovanju katoliške akcije in katoliških učiteljev. Proti staršem naj ti pazniki nastopajo kot oblast, proti kateri ni mogoče nič ukreniti; to so špijonske niti, pred katerimi ni nihče varen, ne otrok, ne učitelj, ne starši. »Ali se to ne pravi v temeljih podirati vsako avtoriteto? Ali se to ne pravi vzgajati mladino k brezboštvo in neznanjnosti? Ali se to ne pravi zanašati v družine najgostejši razdor? Vodja (Führer) je v svoji dalekovidnosti zbral vse sile v obrambo proti političnemu in gospodarskemu boljševoizmu, tu pa so ob popolnem preziranjju verskih vrednot na delu številne in močne sile, ki ženejo mladino v verski boljševoizem. To razdiralno delo ne more ostati brez velikih in strašnih posledic. Katoliška Spornija uči, da je mladina, ki je dorasčala brez verskega pouka, zrela za boljševoizem.«

Ob koncu škofje še enkrat poudarjajo, da hočejo ostati zvesti državi in tudi njenemu sedanjemu redu, zahtevajo le, da se spoštujejo božje pravice in zakonito zajamčena svoboda naše svete Cerkve in našega poklica.

Elektrika - prihodnost Dolenjske

St. Rupert in Trebnje priključena k omrežju kranjskih deželnih elektrarn

Smotrena elektrifikacijska akcija, ki so jo banovinske elektrarne s pomočjo sedemmilijonskega posojila pri Pokojniškem zavodu v Ljubljani začele izvajati na Dolenjskem, prinaša že prve lepe in svetle rezultate. Polem, ko so bili pred kratkim priključeni Mokronog, Sv. Gregor in Velika Loka na električno omrežje, sta preteklo soboto in nedeljo obhajala podoben praznik St. Rupert in Trebnje.

St. Rupert se je na ta svoj praznik v soboto pripravil nadvse slovesno in pristrčno. Hiše so bile vse v zastavah in ko so v mraku brlele zadnje petrolejke po hišah, so se začeli zgrinjati iz okolice številni okoličani, ki so hoteli biti navzoči ob tem slovesnem trenutku. Na trgu pred prelepo farno cerkvijo se je zbrala vsa šolska mladina z učiteljsvom in tudi gasilci so postavili častno četo. Točno ob 5. se je pripeljal na priključek g. ban dr. Marko Natlačen v spremstvu tajnika dr. Korvačiča. Z njima je prišel iz Ljubljane tudi orožniški polkovnik g. Barle. Na slovesnost je prišel tudi ravnatelj banovinskih elektrarn ing. Miklavc in banovinski inšpektor in referent za elektrifikacijo ing. Rueh. Navzoči so bili seveda tudi vsi drugi inženjerji KDE in tehnično osebje, ki je priključilo dogradilo, kakor tudi gospod Oblak, ki je izvršil večino številnih hišnih instalacij. Tisočglava množica je navdušeno in pristrčno pozdravljala g. bana, ki ga je v imenu občine pozdravil župan Mavšar Jože ter se mu zahvalil za vso podporo in razumevanje, ki ga je bil St. Rupert deležen pri tej tako važni akciji. V imenu šolske mladine je nato pozdravila g. bana učenka in mu izročila lep šopek slovenskih rdečih nageljev. Na častni tribun, na kateri je gorela petrolejka, je g. ban v jedrnatem govoru orisal ves boj in napore za elektrifikacijo Slovenije, kateri je postavil prve temelje že pokojni dr. Lampe in katerega dela je v svojem namenu začel nadaljevati nekdanji občinski odbor. Banovina to, za napredek Slovenije tako važno akcijo z vsemi silami podpira, stremijo za ciljem, da bo vsaka slovenska vas in sleherni hribovska koča mogla biti razsvetljena z električno lučjo. Z željo, naj bi električna luč razsvetlila kolikor mogoče mračno preteklost Dolenjske in ji omogočila svetlo bodočnost, je g. ban izvršil priključek. Častna tribuna je zazarela v soju luči in prav tako veličastna gotška cerkev, ki je bila razsvetljena od reflektorjev. Cerkevni pevski zbor je nato zapel s poudarkom »V hribov se dela dan« in »Buči, buči morje Adrijskosc«.

V lepo razsvetljeni cerkvi, v kateri so se zbrali vsi okoličniki in katero je množica napolnila do zadnjega kotička, je opravil nato domači župnik č. g. Flajnik Peter blagoslovitveni obred. Po končanem cerkvenem opravilu so si nato okoličniki ogledali lepo razsvetljeno cerkev, ki je napravljala vpravo veličasten vtis. Z glavne fasade cerkve pa je nad glavnim vhodom žarel daleč naokrog viden velik križ, sestavljen iz električnih žarnic. Po ogledu razsvetljenega St. Ruperta je pozval g. župnik vse okoličnike in sodelavce KDE k sebi na pristrčno večerjo.

V nedeljo popoldne sta se priključila na omrežje banovinskih elektrarn tudi Trebnje in Stari trg. Kakor v St. Rupertu, tako je tudi tukaj

vse prebivalstvo težko pričakovalo dneva, ko bo v njih hišah zagorela elektrika iz Velenja in Završnice. Zato so vsi okrasili svoje hiše z zastavami in okrog pol 5. napolnili obežni trg pred farno cerkvijo. Na to slovesnost so se poleg banovinskega referenta za elektrifikacijo, inšpektorja ing. Rueha in inženjerjev KDE pripeljali tudi odlični gostje iz Novega mesta, med njimi predsednik okrožnega sodišča g. dr. Barle in predsednik krajevne organizacije JRZ v Novem mestu g. dr. Veble. Pred cerkvijo se je zbrala vsa šolska mladina z učiteljsvom, kakor tudi zastopniki vseh krajevnih organizacij in uradov. Gasilci so postavili častno četo in ko se je ob pol 5. pripeljal g. ban dr. Marko Natlačen v spremstvu tajnika dr. Korvačiča in orožniškega polkovnika Barleta, je visokega gosta s pristrčnim vzklikanjem pozdravilo nad 2000 zbranih Trebanjcev in okoličanov. V imenu elektrifikacijskega odbora je pozdravil g. bana g. dekan Tomažič, v imenu občine župan Fink Franc in zastopnika gasilcev in prosvetnega društva. V imenu šolske mladine sta pozdravila g. bana učenec in učenka s priložnostnimi deklaracijama, nakar so odličniki in gostje in vsa množica odšli v lepem sprevedu pred gostilno Bukovec. Z balkona se je nato g. ban zahvalil za pristrčne pozdrave in očrtal zmagoslavljen pohod elektrike po svetu, ki je pred sto leti bila še znana človeštvu le v naravnih pojavih. To skrivnostno silo z vsakim dnem bolj izbrajla znanost. Tako je mogoče, da danes tudi Trebnje dobivajo električno razsvetljavo, ki naj bo mejnik v razvoju Trebnjega. Z željo, naj elektrika omogoči ne samo Trebanjem, ampak vsej Dolenjski novo in lepšo bodočnost, gospodarski procvit in duhovno povzdigo, je g. ban priključil Trebnje na omrežje KDE. Zazarele so luči, farna cerkev je zasijala v soju reflektorjev, občinska hiša pa je zablistela razsvetljena z mogočnim napisom »Napreduj občinec«. Vsa tisočglava množica je presenečeno vzkliznila in pozdravljala luč. Pevci so nato zapeli državno in narodno himno, nakar je g. dekan Tomažič v lepem govoru poudaril pomembnost današnjega dne in očrtal delo in težave, ki so jih Trebanjci morali premagati, da so postali deležni blagolati električne luči. Pred cerkvijo, katere zvonik je imel na vrhu mogočen križ iz žarne, je nato opravil g. dekan pred spomenikom, postavljenim v spomin vojni žrtvam, blagoslovitveni obred, pevci pa so zapeli nato še Božično trebanjsko himno. V cerkvi, ki ni mogla sprejeti vseh udeležencev, je g. dekan opravil še zahvalno pesem, nakar se je pristrčna slovesnost končala, gostje pa so odšli na večerjo v gostilno Bukovec.

Ta dva priključka na banovinsko omrežje sta pomembna zlasti zaradi tega, ker je s tem dnem prvič zagorela na Dolenjskem elektrika iz Velenja in Završnice, ki je napeljana po daljnovodu mimo Grosupljega do Trebnjega. V drugih, doslej že elektrificiranih krajih mirenke doline je doslej gorela elektrika, ki jo je za banovinske elektrarne dobavljali šentjanski rudnik. Z zgraditvijo potrebnih daljnovodov pa se bo postopna elektrifikacija Dolenjske še bolj pospešila, tako da je upravičeno upanje, da bodo banovinske elektrarne velikansko nalogo, ki so si jo zadale, izvršile v presenetljivo kratkem času.

† Martin Breznik

Ljubljana, 21. decembra.

Davi navsezgodaj je v Ljubljani umrl g. Martin Breznik, najstarejši učitelj v Ljubljani ter splošno priljubljen in spoštovan mož. G. Martin Breznik si je s svojim življenjskim delom za resničen napredek našega naroda priboril toliko zaslug, da je že za časa svojega življenja moral zbudit pozornost javnosti.

Pokoju se je rodil dne 10. novembra 1850 v Trnovljah pri Celju. Že v zgodnji mladosti se je odločil za učiteljski stan ter je vneto učiteljeval pri Sv. Jakobu ob Savi, nato na Ljubnem, v Zetalah, pri Sv. Smarjeti ob Peemici, v Jarenini in drugod.

G. Martin Breznik je bil tipičen predstavnik starejše učiteljske generacije, ki je elozno delovala z ljudstvom ter se trudila za njegovo blagostanje. G. G. Martin Breznik je bil izvrsten opazovalec vremenjskih sprememb ter je kmetekemu prebivalstvu vedno in povsod tako rekoč prerokoval vreme in ga svaril pred uikami. Poskušal je tudi s streljanjem odpraviti točo ter nevihte. Znani so njegovi poskusi izboljšati vrste krompirja s sejanjem mesto s sadenjem. Martin Breznik je namreč otrokom naročil, naj poiščejo po polju redke sadike krompirjevega cvetja in s semeni. Sadike, ki so zrastle iz krompirjevega semena, je nato presajal na način, kakor presajajo zelje ter je dobil prav lepe krompirjeve gomolje. Posrečilo se mu je na ta način izboljšati vrsto krompirja v nekaterih krajih, žal pa ni dobil za to nobenega razumevanja od drugod. Na stara leta je dobil za doždenje, ko je v časopisih bral, da sedaj Rusi oplemenjujejo krompir na podoben način, kakor ga je on, toda šele 50. 60 let po njegovih prvih poskusih. Agilno je sodeloval pokojnik pri Kme-

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE
CELJE — LJUBLJANA — MARIBOR
OBRESTNA MERA ZA VLOGE ZNASA

DO 5%

ZA VLOGE IN OBRESTI JAMČI
DRAVSKA BANOVINA Z VSEM
SVOJIM PREMOŽENJEM IN
VSO SVOJO DAVČNO MOČJO.

tijaki družbi, tako pri organizaciji kakor tudi s praktičnimi nasveti med kmetovalci.

Osebnost je bil Martin Breznik značajan mož, prava stara in trdna korenina, izkušen in doberhoten ter zelo družaben. Bil je vse življenje odločen katoličan ter je rad povedal, da je bil škof Slomšek učitelj. Ponosno je poudarjal, da je Slomškov učenec. Bil je iz tiste učiteljske generacije, kakor znani kamaški učitelj g. Cenčič, oče našega urednika.

Pogreb blagega in zaslužnega pokojnika bo v torek ob 3 popoldne a Ceste na Rožnik 29. Pokojnik zapušta med drugim tudi sina g. Alfonza Breznika, znanega ljubljanskega trgovca z muzikalijami ter drugo sorodstvo. Martinu Brezniku naj sveti večna luč, žalujočim pa naše iskreno sožalje!

— Pri saprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

Obsojen na vešala! Morilec trgovskega vajenca na zatožni klopi

Maribor, 21. decembra.

Ogromno zanimanje za razpravo.

V Mariboru so imeli še malo sodnih razprav, za katere bi vladalo med občinstvom toliko zanimanja, kakor za obravnavo proti Brunu Govediču, ki se je pričela pred velikim senatom mariborskega okrožnega sodišča danes popoldne.

Dne 9. novembra popoldne je poslal trgovec Kotnik, ki ima svojo trgovino na Grajskem trgu, svojoega 16 letnega učenca Branka Pušaverja k trgovcu Preacu na Glavni trg, da mu izroči znesek 5420 Din. Pušaver je res prišel k Preacu, izročil pa je samo kontrolno knjigo, denarja pa ne ter se odpravil s izgovorom, češ, da mora še preje kasirati denar za prodano obleko in da bo potem vse skupaj plačal. Preacova nastavljenka je še videla, da se je Pušaver pred trgovino sešel z brezposelnim trgovskim pomočnikom Brunom Govedičem in da sta oba odšla po Lekaršniški ulici. Od takrat pa je zmanjkala za mladim vajencem vsaka sled. Ker učenca ni bilo nazaj, je trgovec Kotnik sumil, da nekaj ni v redu z denarjem ter je naznanil zadevo policiji. Ta je kmalu izsledila Govediča, a katerim so Pušaverja videli nazadnje v družbi. Tako je prišlo do odkritja strahovitega zločina, ker je Govedič priznal, da je Pušaverja ubil in oropal v Pirkerjevi grabi, ob potoku, ki meji mariborsko in kamaški občino. Pokazal je tudi pod kamenjem in dračjem skrito truplo, pa tudi mesto, kjer je po zločinu skrli oropani denar. Bruno Govedič je iz znane mariborske trgovske družine. Rojen je bil leta 1912 na Vranskem, od koder se je njegov oče preselil leta 1926 v Maribor. Morilec je sedaj star 24 let. Po poklicu je trgovski pomočnik, ki pa je že od leta 1933 brez posla. Ko se je Govedič preselil od staršev, je dobil službo pri upravi »Jutra« in »Večernika« v Mariboru kot inkasat.

Kako je bil umor izvršen.

Bruno Govedič je poznal trgovca Kotnika že dolgo ter je večkrat prihajal k njemu v trgovino. Tam je opazil, da pošilja Kotnik večkrat svojoega vajenca Pušaverja z večjimi zneski denarja k trgovcu Preacu na Glavni trg. Ob priliki nekega obiska pri Kotniku je Govedič ukradel z neke obleke prodajni listek. Ko je Kotnik poslal dne 9. novembra vajenca z denarjem k Preacu, je odšel Govedič za njim ter ga dohitel tik pred Pracovo trgovino na Glavnem trgu. Tam mu je pokazal ukraden listek, rekoč, da ga pošilja za njim Kotnik z naročilom, naj še predno odda Preacu denar, inkasira kupnino za obleko, ki je bila prodana na dotični listek. Ker je Pušaver odvrnil, da ne ve, pri kom naj inkasira denar, se je ponudil Govedič, da ga popelje k dotični stranki. Na ta način ga je izvedel s seboj ter ga vodil iz mesta proti Mariborskemu otoku. Očitno ga je nameraval ubiti na otoku ter truplo vreči v Dravo. Ker pa so bila vrata na mostu zaprta, je izpremenil načrt. Zvabil ga je v Pirkerjevo grabo.

Tudi za umor se je Govedič pripravil. Nosil je v žepu vrvice z zanko. Ko sta prišla na samotni kraj v omejenem jarku, je udaril Pušaverja s kamnom po glavi ter ga pobil na tla. Nato je vržl svoji žrtvi še zanko okrog vratu ter jo zadrgnil. Parkrat ga je še udaril s kamnom, nato pa mu vzel vse denar, truplo pa je zavlekel nekaj metrov naprej na najbolj skrito mesto ter ga v izmušeni strugi potoka pokril z dračjem in kamenjem. Nato je odšel k Dravi ter si izpral z rok in obleke krvave madeže in se naglo vrnil v mesto. Tu je poravnal z oropanim denarjem nekatere račune pri natakarih v raznih gostilnah, večji del denarja pa je z okrvavljeno srajco vred skrli v klubovi sobi Narodnega doma za stenoko uro. Kmalu nato je bil aretiran in naslednjega jutra je zločin priznal.

Obtoženec zagovor.

Govedič je skušal že v preiskavi in skuša tudi sedaj pred sodniki svoje dejanje čimboli oglepsti, da bi svojo krivdo zmanjšal. Predvsem zatrjuje, da sta se z vajencem Pušaverjem dogovorila, da bo on poveril denar, katerega si bosta delila ter nato odpotovala iz Maribora na Hrvaško in od tam na morje. Pravi, da sta oba zasnovala načrt, kako bo on prinesel za Pušaverjem dotični prodajni listek ter bosta potem z denarjem šla peš do St. Lovrenca na Pohorju, kjer bosta stopila na vlak ter se čez Dravograd in Celje odpeljala na Hrvaško. Ko pa sta z denarjem pobežnili, je že med potjo iz mesta proti Mariborskemu otoku prišlo med obema do prepira pri delitvi. Govedič da je zahteval natančno polovico, dočim da mu je Pušaver nudil samo 2000 Din. Zaradi tega epora

sta se vrnila proti mestu, v Pirkerjevi grabi pa sta se dejansko spopadla. V pretepu je Govedič zagrabil za kamen v potoku ter udaril Pušaverja po glavi. Z udarcem ga je pobil na tla ter ga še parkrat udaril, pri tem pa mu je kri obrizgala roke in obleko. Segel je v žep po robec, da se obriše, pa je izvelkel z robcem tudi vrvice, ki da jo je slučajno imel v žepu. Ker je ranjeni Pušaver močno hropel, da je v naglici napravil zanjko ter mu vrvice zadrgnil okrog vratu.

Zagovor izmisljen.

Dejstva pa govore drugače. Pokojni Pušaver je bil elkrbno vzgojen in pošten fant. Njegov delodajalec ga je večkrat prekušal, pa se je popolnoma zanesel na fantovo poštenost. Če bi bil Pušaver nameraval pobežniti z denarjem, ne bi šel samo s petimi jurji, ampak bi bil poveril raje večje vsote, saj je čestokrat nosil nad 20.000 Din. Tudi bi bilo malo verjetno, da bi hotel poverjenj znesek deliti s kom, ko pa bi ga bil lahko sam zase obdržal. Prav tako neverjetno je morilecvo pripovedovanje, da bi bil izvršil dejanje v hipnem efektu. Vse pa govori tade, da je Govedič izvršil svoj zločin po zrelem predurku in že prej napravljenem načrtu ter je svojo žrtev izvalil s spretno pretezo v smrtno past.

Ze predno so se odprla davi vrata okrožnega sodišča, se je zbral pred poslopjem več sto ljudi. Spuščali so jih strahotni le po enega in enega v prvo nadstropje. V največji napetosti so vztrajali poslušalci do konca razprave, ki se je zaključila z eksemplarično strogo obsodbo.

Obtoženec se je med razpravo

vedel popolnoma mirno in flegmatično, kakor da se vse to njega eploh nič ne tiče in da eodijo nekoga drugega. Strajala eta ga na zatožni klopi dva paznika. Na vprašanja predsednika in sodnikov je odgovarjal popolnoma mirno in premišljeno. Vztrajal je pri svojem prvotnem zagovoru, da je izvršil umor brez premisleka in da eta bila s pokojnim Pušaverjem dogovorjena, da poverita denar in pobežnita. Pripovedoval je najprej zgodbo svoje mladosti in končno omenil, da ga je oče zapodil s doma, ker je najprej porabil inkasiran očetov denar zato, da si je kupil obleko, potem pa je še pisal očetu neko pismo. O vsebini tega pisma pa ni hotel navesti ničesar.

Med pričami je bil zaslišan tudi oče pokojnega Pušaverja, ki je zahteval 1000 Din za pogrebne stroške za sinom. Trgovec Kotnik je kot pričaa zaslišan izjavil, da ima samo 900 Din škode, vse ostalo je dobil nazaj. Značilen je bil govor državnega pravdnika, ki je zahteval najostrejšo kazen, ker je treba enkrat zatreti take žalostne slučaje, kakor se ponavljajo zadnje čase v Mariboru in okolici tako često. Navajal je kot primere poleg tega slučaja še umore na Pobrežju in nedavno v St. Ilju.

Sodba: Smrt na vešalih.

Razprava se je končala okoli pol 12. Senat se je umaknil k posvetovanju, ki pa je bilo le kratko. Trono popoldne je predsednik razglasil sodbo: Bruno Govedič se obsoja na smrt na vešalih. Utemeljitve sodbe je predsednik zaključil, obrnien proti obtožencu a sledetimi besedami: »Ker niste vi poznali milosti, je ne morete pričakovati od nas.« V napeti tišini je občinstvo sprejelo razglasitev sodbe ter se nato jelo tiho razhajati. Obtoženec ni na sodbo niti reagiral. S pripojneno glavo je buljil v sodni zbor in popolnoma mirno poslušal razglasitev sodbe ter se dal potem prav tako mirno odvesti iz dvorane. Njegov zagovornik je prijavil revizijo in priziv.

Senatu je predsedoval v. a. a. dr. Tombak, prisedniki so bili v. a. a.: Lenart, dr. Turato, Kolšek in Lečnik; zapisnikar dr. Pavel Znidaršič. — Obtožba je zastopal državni tožilec Sever.

— Vsi, ki mnogo jedo in stalno sede in trpe zaradi tega prav pogosto na trdi stolici, naj pijejo vsak dan čašo naravne »Franz-Josefove« grenke vode, ki se mora poprej segreti. Davno preizkušena in priznana »Franz-Josefova« voda se odlikuje po svojem sigurnem učinku in prijetni porabi.

Ogl. reg. S. br. 3074/35.

PARFUMERIJA IN SPECIJALNA TRGOVINA RAZNIH DARIL

v novi Frančiškanski pasaži

★ Oglejte si naše božične izlozbel

PADA

GRISOGONO d. z o. z.

Občni zbor Zveze bojnikov

V nedeljo 20. t. m. je imela prenovljena Zveza bojnikov v Ljubljani v Rokolskem domu svoj redni občni zbor, ki ga je vodil predsednik Zveze Ratej Miroslav, katehet in bivši vojni kurat iz Trbovelj. Po pozdravnem govoru je bila poslana udanostna brzojavka Nj. Vel. kralju Petru II. in Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu ter pozdrav banu dravske banovine g. M. Natlačenu. V uvodnih besedah se je predsednik spomnil vseh tovarišev, ki so nas v preteklem letu za vedno zapustili, orisal je nadalje delo in trud, ki ga je imel odbor v preteklem letu. Posebno je poudarjal, da je tudi naša običajna letošnja priridelitev na Brezjah nad vse lepo izpadla. Nato je občni zbor odobril za zapisnik zadnjega občnega zbora, nakar so sledila poročila tajnika in blagajnika. Tajnik g. Lukež je v izbranih besedah očrtal namen in pomen bojvniške organizacije za doseglo lepše in boljše sedanjosti in bodočnosti našega naroda. Po poročilih društvenih funkcionarjev se je določila članarina, nato je bil pa izvoljen novi odbor s predsednikom Ratejem Miroslavom. V odbor so prišli zastopniki iz vseh okrajev Slovenije, iz česar je razvidno, da je organizacija na dobrih temeljih ter da jo preveva duh prave demokratičnosti in resničnega torvarštva. Po nekaterih predlogih za bodočo društveno delo, zlasti o akciji za preureditev Brezij in postavitve spomenika prvemu organizatorju bojevniškega pokreta Francu Bonauhu, je zaključil predsednik Ratej lepo uspešni občni zbor, ki so se ga udeležili zastopniki iz raznih krajev Slovenije.

Ljubljanskim siromakom za božič

Ljubljana, 19. decembra.

Ljubljanski siromaki bodo za letošnji božič ugodno presenečeni. Pripravlja se namreč velika dobrodelna akcija, pri kateri bodo vsi potrebni primerno obdarovani. Anketa, ki jo je sklical ta teden mestni magistrat in pri kateri so sodelovale vse dobrodelne organizacije, je ugotovila, da je vseh prosilcev, ki prosijo podpore tako pri mestnem socialnem uradu, kakor pri dobrodelnih organizacijah, v Ljubljani okoli 2500. Od teh bo obdarovanih za božič vsaj dve tretjini, po možnosti pa še več. Mestni socialni urad sam bo razdelil 126 parov čevljev, dalje blaga za 230 oblek. To blago bo dobro ter je veljalo po 50 din meter. Konfekcijske obleke, ki so narejene po meri, bo socialni urad razdelil 130 kosov s perilom vred. Za perilo bodo namreč prosilec po 10 m flanele. 16 otrok, to so mestni rejenci, dobe vsi obleko.

Seveda bodo razdeljevala obleko, perilo in pa čevlje tudi dobrodelne organizacije. Vendar bo vsak prosilec dobil obleko le pri eni organizaciji, ali pri enem uradu. Da bi dobil kdo na dveh krajih podporo, bo letos izključeno. Na anketi se je namreč ugotovilo vse polno primerov, da je kdo dobil na dveh treh krajih obleko ali kakšno dru-

go podporo. Neki prosilec pa je za letošnji božič vložil kar 11 prošenj v trdnem prepričanju, da bo vsaj polovica teh prošenj ugodno rešenih. To sedaj ne bo šlo in bo pač dobil samo na enem kraju podporo.

Mestna občina bo za letošnje božičnice izdala nad 60.000 din. Lep zgled so dali tudi nekateri posamezniki in tvrdke, ki so darovale za božičnico. Tako na primer je tvrdka I. C. Mayer podarila za božičnico 50 m raznega blaga. Nameščenci in pa zdravniki okrožnega urada za zavarovanje delavcev pa so darovali v mestni sklad za podpiranje brezposelnih znesek 4330 din.

Na vsak način bo letos obdarovano mnogo večje število ljubljanskih revežev, kakor pa kdajkoli prej o božiču. Mestni socialni urad kakor tudi dobrodelne organizacije, zlasti Vincencijeva in Elizabetna družba, Rdeči križ itd. zaslužijo vse priznanje.

Kupujte za Božič

Petričkove bonbone
Petričkovo čajno pecivo
Petričkov sadni kruh
(kietzenorot)

in razne prvovrstne **Petričkove slaščice**
Sveže in fino biago, solidne cene!

Slaščičarna **PETRIČEK** - Aleksandrova t. 6

Cerkev sv. Družine v Zagrebu

Po vzgledu ljubljanskega prizadevanja, da se v Mostah zgradi zasilna cerkev sv. Družine, katere sedaj že eno leto služi svojemu namenu in je v nedeljo praznovala svojo prvo obletnico, je tudi novi zagrebški nadškof dr. Stepinac započel veliko akcijo za ustanavljanje novih župnij v Zagrebu, kjer je bila najprvo zažeta zgradba nove zasilne cerkve sv. Družine na takozvanem Kanalu. Graditi so začeli že meseca avgusta, toda zaradi dolge stavke zidarских delavcev je delo zastalo. Sedaj je zasilna cerkev pod streho. Glavna ladja zasilne cerkve je 24 metrov dolga ter 10 metrov široka. Torej je skoro nekoliko manjša, kakor pa moščanska lesena zasilna cerkev. Pač pa je zagrebška 8 metrov visoka. Ko pa se enkrat zgradi trajna cerkev za novo župnijo sv. Družine v Zagrebu, bi se zasilna cerkev spremenila v cerkveno dvorano, deloma pa v stanovanje za duhovnika. Ker pa je med tem mestna občina v Zagrebu novi župnijski duhovščini sv. Družine že zagotovila stanovanje v svoji hiši, odpade ta skrb za župnika.

Zanimivo je, kako v Zagrebu merodajni katoliški krogi hočejo v glavnem posnemati ljubljanski vzgled, da bi se češčenje sv. Družine poglabilo ter da bi se dušnopastirsko vprašanje reševalo z zasilnimi cerkvami. Hvale vredna pa je tudi skrb zagrebške mestne občine, katere tako velikodušno podpira prizadevanja, katere naj duhovno in moralno prenovi doslej zanemarjena delo zagrebškega mesta.

Drobne novice

Koledar

Torek, 22. decembra: Demetrij, mučenec; Flor, mučenec.

Novi grobovi

† Terezina Svetec. V Litiji je umrla ga. Terezina Svetec, vdova po notarju in posestniku. Pokojnica je bila žena zaslužnega slovenskega pravika in bora za slovenski narod g. Luke Svetca. Pokojnica je dočakala 84 let. V življenju se je mnogo udeleževala v narodno-obrambenih organizacijah in v javnem življenju. Svojemu zaslužnemu možu je bila v njegovih borbah redno v pomoč. Zapušča sestro Heleno, vnukinjo in vnuka ter nečaka dr. Bevka. Pogreb pokojnice bo 22. decembra ob četrti na 4 popoldne v Litiji. Ohranimo ji blag spomin! Naj ji sveti večna luč! Svojem našo sožalje!

† Smrt stare korenine. V Vikrah pod Šmarno goro se je poslovil od življenja v častitljivi starosti 84 let ugledni zidarstvo mojster in posestnik Andrej Vihar. Do zadnjega je opravljal še vsa gospodarska dela in častno službo cerkv. ključarja. Kake resne bolezni nikdar ni poznal. Danes popoldne bo legel k večnemu pokoju na farnem pokopališču v Smledniku. Tudi marsikateri obiskovalec Šmarne gore bo ohranil tega dobrodušnega očanca v blagem spominu ter mu želel lahek potek.

† Pieterski Anton, trgovec in posestnik v Kozjem, je včeraj izdihnil svojo blago dušo, zadet od kapi. Pokojnik je bil zaradi svojega delovanja zelo priljubljen, saj je bil mnogo let član občinske uprave, načelnik hranilnice in posojilnice v Kozjem ter član uprave okrajne hranilnice. Dosegel je starost 67 let. Zapušča žalujočo ženo, kateri ob tej izgubi izrekamo naše sožalje. Pokojnikovo truplo bodo pokopali v sredo ob desetih popoldne. Naj počiva v miru!

† Uršna sela. Danes, 21. decembra, je umrla Uršna selih pri Toplicah na svojem domu ugledni posestnik Franc Zamida, brat višjega ravnatelja pri bivšem deželnem odboru g. Matije Zamide. Dosegel je častitljivo starost 83 let. V jeseni je začel bolehati, zdaj ga je smrt rešila hudega trpljenja. Pokojnik je bil vzoren mož, ki ga je spoštoval vsak, kdor ga je poznal. O njem lahko rečemo, da je vse svoje življenje živel iz vere. Njegova hiša je bila gostoljuben dom mnogim znanim ljudem; duhovnike je posebno rad sprejemal pod svojo streho. V mlajših letih je bil mnogo let delaven občinski odbornik topliške občine, vsikdar pa zvest pristajač SLS. Smrt je pobrala iz naše srede v resnici moža poštenjaka. Naj počiva v miru!

† V Ljubljani je umrl v nedeljo g. Gustav Urbich, železn. uradnik v p. Naj mu sveti večna luč! Žalujomči naše sožalje!

Osebnost

— Poročila sta se v soboto, dne 19. t. m. na Brezjah gdnja. Majda Kos, hčerka našega umetnika Toneta Kosa, in g. Tone Pogačnik, solastnik tovarne kozmetičnih predmetov »Cimeant« v Podnartu. Bog jima daj srečo!

redili veliko slavnost, na kateri bodo manifestirali hrvatsko narodno začet v Subotici in okolici. Bunjevci bodo tudi leta 1937 priredili razstavo iz kulturne preteklosti Bunjevcev. Pripravili bodo tudi več predavanj o bunjevski preteklosti.

— PRI RAZPOKANI KOZI, osebnih, lišajih in izpuščajih čudovito deluje »OLAKOVO KAMILICNO MAZILCO«.

— Združene brivce in frizerje v Ljubljani sporoča cenjenemu občinstvu, kakor tudi svojim članom, da bodo brivnice in česalniki saloni za božične praznike odprti samo na Štefanov dan, dne 26. t. m. od pol 8 do 12, na Božični dan, dne 25. t. m. in v nedeljo, dne 27. t. m. pa ves dan zaprti. — Predsedstvo.

— Gospodinski koledar za leto 1937 bodo z veseljem pozdravile tudi letos vse gospodinje. Obsega poleg koledarja, stroškovnika za vsak dan v letu, ki pa ima konec meseca vedno nekaj gospodinskih receptov in praktičnih nasvetov. Dalje vsebuje nedeljski jedilni list za vse leto, iz dalmatinske kuhinje, dijeteljska kuhinja in nekaj receptov, dalje razprava o konzerviranju jajc, higijena v kuhinji, malo pohištva — mnogo prostora, stenska vrečica iz platna, nevestina oprema — bala ter končno nekaj o snovanju in gibanju v ženskem svetu 1935 do 1936. Koledar stane kot navadno 20 din in se dobi tudi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

— Kmetijski tečaj pod Šmarno goro. Šmartin pod Šmarno goro. Dne 18. t. m. je zaključil kmetijski tečaj agrarni referent g. Ing. Muck, ki ga je vodil v dvorani farne Prosvete vsakrat ob 20 od 20. novembra do 18. decembra s sodelovanjem g. J. Hladnika in g. L. Rupelja. Menjavaje se so predavali o mlekarstvu, kokošereji, živinoreji — vzreja telet, prašičereji, gospodarskih zgradbah, sadjarstvu, živinoreji — krma in nega, travništvu in poljedelstvu. Ljudje so pazljivo poslušali, sodelovali, izpraševali in veliko znanja pridobili. Zato so polni hvaluk gg. predavateljem, posebej še g. Ing. Mucku, ki je ta tečaj sprožil in vodil.

— Denarni zavodi v Dravski banovini v četrtek, dne 24. t. m., t. j. dan pred Božičem, ne poslujejo. — Društvo bančnih zavodov za Dravsko banovino.

Ljubljana

1 Trgovine bodo na splošno željo zaprte ves dan 25., 26. in 27. t. m. Občinstvo se zaradi tega naproša, da si pravočasno nabavi življenjske potrebščine, zlasti spiceriško in delikatno blago.

— Združene trgovce.

1 Kruh se je povenil v Ljubljani! Danes moramo z veseljem sporočiti javnosti kaj ugodno in prijetno novico, da se je s 15. decembrom letos povenil kruh za 50 par pri kilogramu.

1 Božični večer franciskanske prosvete. V torek, 22. decembra 1936 bo v novi franciskanski dvorani — vhod pasaja — svečan božični večer z glasbo, krasnimi slikami, petjem, deklamacijo ob božičnem drevescu. — Vsi župljani franciskanske župnije in naši prijatelji vljudo vabljeno! — Kontrolni listek za sedeže po 2 Din. Dijaki z legitimacijo po 1 Din. — Odbor.

Božična izdaja

našega dnevnika bo po svoji pestrosti, velikem obsegu in višini naklade presegala vse dosedanje božične izdaje in bo zato vzbujala zanimanje v najširših plasteh slovenskega naroda. Ker bo ta »Slovenčeva« izdaja krožila v krogu čitateljev skozi vse božične dneve ter našla pot v vse naše kroge širom države, tudi v najoddaljenejša naša naselja, bo obenem za vsako trgovsko ali obrtno podjetje najboljšje

propagandno in reklamno sredstvo

Cenjena trgovska in obrtna podjetja vabimo, naj ne prezre tega važnega dejstva in naj, v kolikor se to še ni zgodilo, dopolnijo svoja cenjena oglasna naročila za to izredno ugodno priliko najkasneje

d o s r e d e o p o l d n e

1 Nocojnji recitalijski večer Pavle Golie bo v Mali filharmonični dvorani in začne točno ob 20. Avtor bobral svojo najnovejšo pesniško zbirko, ki je danes izšla. Sedišč po 10 Din, stojala po 4 Din, dijaška po 2 Din, so v prodaji v knjigarni Glasbene Matice.

1 Nočno službo imajo lekarne dr. Kmet, Tyrševa cesta 41; mr. Trnkoczy ded., Mostni trg 4 in mr. Ustari, Šelenburgova ulica 7.

1 Sadržerke in vrtnarske podružnice v Mostah. Dne 27. t. m. ob 15 bo v meščanski šoli pri kemisti tovarni občni zbor sadjarke in vrtnarske podružnice v Mostah v Ljubljani. Člani vabljeno!

1 Vič. Šolska božičnica narodne in meščanske šole na Viču bo v sredo 23. decembra ob 3 popoldne v šolski telodvornici. K udeležbi se vabijo starši obdarovancev ter vsi množični darovalci, ki se jim tem potom ponovno najtopleje zahvaljujemo za poklonjena darila.

Poizvedovanja

Najdena je zapustnica, za cerkvijo sv. Jožefa. Do bi se pri Zalcu na Poljanski cesti 54/11.

Nonameto—Ljubljana izgubljeno avtomobilsko kolo. Najditelj naj ga odda proti nagradi Ciglicu, Mostni trg 11/1, Ljubljana.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — Začetek ob 20.

Torek, 22. decembra: Zaprto.
Sreda, 23. decembra: Kralj z neba. Premijera. Izven.
Četrtek, 24. decembra: Zaprto.

OPERA — Začetek ob 20.

Torek, 22. decembra: Boheme. Red. A.
Sreda, 23. decembra: Boja Smrt. Red. Sreda.
Četrtek, 24. decembra: Zaprto.

«Kralj z neba» (K premijeri 23. t. m.) Z Gregorinovo božično igro »Kralj z neba« smo dobili najviše primerno delo za praznično kajti snov je zajeta iz časa Kristusovega rojstva za Herodovega vladanja. Slika: Marijino Oznanjenje, Jasli, Na božehemskih pašnikih in Jezus v templju, so zvesti prizori iz sv. pisma, do česa smo prizori pri Herodu napisani avtorstvo, močno učinkovito, ter rišajo njegovo strahovlavo. V njih nastopajo najrazličnejši predstavniki njegovega ljudstva in odposlanci iz Rima. Zanimivo je opisano okolje kralja Heroda, ki zavrača od prerok zapira, daje mučiti in usmrtiti mnogo svojih resničnih sovražnikov, a tudi mnogo nedolžnih. Sovražstvo med ljudstvom je tolikšno, da se podaj celo v njegovi neposredni bližini dekle s ljudstvom, plešalka Tamara, ki postane njegova ljubljanka, samo, da bi našla prihojnost, da ga pozubi. Celot Rimljan, njegov svetovalec Agrina se zaradi ob njegovih grozljivostih, Slopi globoč je najvišnji predstavitelj izbranega naroda. Biblijski motivi: oznanjenje, prihod pastirjev k jaslim, in Jezus v templju so slikoviti, prepleteni s petjem psalmov in povezani s branjem božje besede. — S to igro, ki nam jo pripravila narodno gledališče za božične praznike, je napisal gosp. Gregorin delo, ki predstavlja prvi del k njegovi pasagijski drami: »V času obkaleanja«. Delo je napisano vso in v svoji ljubezni pripravi avtor. V njem sodeluje več delov dramskega ansambla, pomnožen s statisti. Glasbo za pesme, povesne, robove, trosilne itd. je zložil gosp. prof. Tome, glasbo za ples pa gosp. Raha. — Za igro vlad tudi na posebnih odličnih največje zanimanje, 30 odrov jo bo vrtelo za praznike, najboljši dokaz za vrednost dela.

Maribor

m Cenjenemu občinstvu se naznanja, da bo tržni dan za špeharje v četrtek, dne 24. decembra 1936. — Zadruga špeharjev.

m Mestna občina revežem za Božič. Mestna občina je imela letos za reveže pred božičnimi prazniki odprte roke. Nobeni upravičeni prošnji za podporo niso odrekli na socialnem oddelku. Sicer te podpore niso mogle bile velike, ker je število potrebnih preveliko. Vsi reveži, ki dobivajo od mestne občine ubožno podporo, so prejeli za Božič še posebno denarno podporo. Prav tako tudi delavci pomožne akcije, pri katerih se je ravnila višina pdpore po času zaposlitve in številu otrok ter je znašala od 30 do 200 Din. Mnogo siromašnih ljudi, ki ne dobiva redne ubožne podpore, je letos za praznike zaprosilo občino za kak prispevek, da si za praznike nakupijo živil. Tudi vsem takim je občina ustregla. Posebej se je še pobrigala za božične ubožce v oskrbnišnicah. Včeraj je obiskal vodja socialnopolitičnega oddelka g. Brandner ubožce, ki jih vzdržuje mariborska občina v tujosti in muretski oskrbnišnici. Izročil jim je pozdrave rodnega mesta in dar v gotovini. V Ptuj ima Maribor še 14. v Muretskih pa še 6 ubožcev. V mestni oskrbnišnici in v obeh mladinskih domovih bodo božičnice v sredo.

m Dobra srca. Za ubogo vdovo s šestimi neprekrbljenimi otroci so darovali: Ana Minar 10 dinarjev, g. Golež zavoj živil, neimenovane osebe pa: 60, 50 in 40 Din in neimenovani iz Zagreba 40 Din. — Vsem plemenitim darovalcem, ki so s svojo blagodušnostjo olajšali usodo revnih ljudi, izrekamo iskreno zahvalo.

m Morilčeva sekira najdena. V Št. Ilju je našel posestnik Rafael Thaler ob poti od svojega doma proti kolodvoru sekiro, s katero je mladi morilec Adler ubil poštnega sluga Ludvika Zunka. Sekiro je na to mesto očitno šle nedavno nekdo položil. Domnevajo, da je Adlerjevo sekiro kmalu po izvršitvi zločina našel nekdo ter si jo pripravi. Sedaj pa se je zbal posledic in je to morilno orodje skrivaj odložil.

m Ubegli kaznjenev se preživlja s kurami. Zdrnje čase so se začele pojavljati v okolici Poljana mnogostevilne tatvine perutnine. Vlomljeno je bilo v kurnike šestim posestnikom ter odneseni veliki kokoši. Tat je tako drzen, da odreže živim glave kar v kurniku ter jih mrtve pobaše v vrečo. Orožniki so ugotovili, da je vrtil te vlome ubeseli kaznjenev Franc Klevež, ki se skriva v gozdovih na Boču. Kradel je skupaj z delavcem Ivanom Verglezom. Patrulja je oba nepridiprava zalotila v Verglezovi hiši, ko sta si kuhala dve

kokoši, osem pa sta jih imela zaklanih v vreči. Klevežu se je posrečilo pobegniti, dočim so Vergleza aretirali. Kleveže krade sedaj kure na svojo pest dalje.

m Nova avtomobilska proga Ptuj—Halozze. Poštno ministrstvo je odobrilo poštno-poštne avtomobilske vožnje na progi Ptuj—Sv. Marko—Borl—Sv. Barbara v Halozah—Okič—Sv. Andraž v Halozah—Sv. Vid pri Ptuj Ptuj. — Poštna uprava bo ta avtomobilski promet uvedla s prvim aprilom 1937.

m Obdaritev šolske mladine za božičnico. V torek 22. t. m. ob 14 bo v prosvetni dvorani Mladike ubožnica CMD obeh podružnic, kjer bodo obdarjeni šolski otroci osnovne in meščanske šole. Vabijo se starši in člani ter članice obeh podružnic.

m ZA BOŽIČ KUPIM NEKAJ V CIRILOVI

m Za božič razveselijo svoje z okusnim darilom, katerega izbereš v parfumeriji B. Sučević, Slovenska 8. Oglejte si tudi veliko izbiro!

Mariborsko gledališče

Torek, 22. decembra ob 20: Božji Slovek. Red. C. Zlatkovec.

Sreda, 23. decembra: Zaprto.
Četrtek, 24. decembra: Zaprto.
Petek, 25. decembra ob 15: Ukročena trmoglavka. Zlatkovec.

— Ob 20: Viskost pleše. Izven. Premijera.

Drugo mladinsko zavetišče v Mariboru

Maribor, 21. decembra.

Čisto na tihem se je vrnil danes v Mariboru velevažen socialni dogodek, odprli so novo Mladinsko dnevno zavetišče v Magdalenskem predmestju. — Danes zjutraj so se enostavno odprla vrata enonadstropne zgradbe na Magdalenski cesti, ki je sprejela pod svoje okrilje 45 otrok iz tega delavskega predmestja ter jim bo od danes naprej nudila vsak dan toplo zavetje, prehrano in skrbno nadzorstvo. Mestna občina ima že mnogo let dnevno zavetišče v Mladinskem domu v Korosčevi ulici. Zal pa je bilo tukaj premalo prostora. Lansko leto je mestna občina kupila enonadstropno hišo z obširnimi zemljiščem v Magdalenski ulici. Hiša se je letošnje poletje preuredila za mladinsko zavetišče. Prostor so sicer omejeni ter zadostujejo samo za 45 otrok, zemljišče pa dopušča, da se poslopije še poveča. Za upravitelja zavetišča je bil imenovan g. Martin Vrečko. V zavetišču se bodo vračali otroci vsak dan iz šole. dobili bodo tukaj tečen obed, imeli bodo nadzorstvo in pomoč pri učenju in bodo s tem rešeni ulice in vseh njenih nevarnosti, rešeni pa bodo tudi bede in pomanjkanja, v katerem so dosedaj živeli.

Celje

c Kino Metropol. Danes ob 18.15 in 20.30 »Življenje in igra« in zvočni tehnik.

c Seja Vincencijeve konference bo danes, v torek, ob 8. zvečer v tajništvu namesto jutri, v sredo. — Hmeljski trgovec g. Kaufmann je daroval Vincencijevi konferenci 500 Din, za kar mu izreka odbor iskreno zahvalo.

c Umrla je v nedeljo v Tavčarjevi ulici št. 2 ga. Bergman Franja roj. Roblek. Pokojna je bila soproga bivšega žalskega zdravnika dr. Bergmana in mati ge. dr. Kalanove, soproge znanega celjskega odvetnika, ge. Detičkove in ge. dr. Müllerjeve, soproge vseuč. profesorja v Pragi. Dočakala je visoko starost 75 let. Pogreb bo danes, v torek, ob 3. popoldne iz njenega doma v Zalcu na tamkajšnje farno pokopališče. Naj počiva v miru, žalujomči ostalim izrekamo iskreno sožalje. (S tem popravljamo tudi včerajšnji napako v osmrtnici, ko je tiskarski škrtar namesto Roblek natiskal Robnik.)

c Pekarne v Celju ostanejo dne 25. in 26. decembra t. l. zaprte, v nedeljo, dne 27. decembra predpolodne bo pa moglo dobiti občinstvo zopet svež kruh in pecivo.

c Zmaga celjskih šahistov v Mariboru. V nedeljo je igral celjski šahovski klub v Mariboru z mariborskim šahovskim klubom semifinarno tekmo za prvenstvo dravske banovine. Igralo se je na 8 deskah. Rezultati so naslednji: ing. Sajovic: Stuppan 1:0, Modic: Lešnik 0:1, Cijan: Ostanek ½:½, Krule: Lipaj 1:0, mag. Hočevar: Lopkov ¾:¼, Skitek: Kukovac 1:0, Grašer: Bien 1:0, Šmigovec: Mešiček 1:0. Končni rezultat za Celje je 6:2. Dne 10. januarja se bo odigrala v Celju revanšna tekma.

c Huda železniška nesreča. Včeraj zjutraj se je zgodila v Tremerju huda železniška nesreča, katere žrtve bi bil kmalu postal 23 letni brezposelni delavec Zakrajšek Alojzij, doma iz Ravnika, občina Bloke v logaškem okraju. Zakrajšek je prišel v nedeljo v Celje, kjer je upal dobiti kako delo. Ker dela ni dobil, se je nameraval zvečer ob 11.20 odpeljati z vlakom proti Zidanemu mostu. Ker je vlak zamudil, je prenočil v kolodvorski čakalnici. Odpeljal se je nato včeraj zjutraj z osebnim vlakom, ki vozi ob 7. proti Zidanemu mostu. V Tremerju je blizu žuvalnice 508 padel z vlaka na tračnice in dobil močne poškodbe na glavi.

c Sveče bonboniere, božični nakit, lepe rozine, orehova jedra, desertna vina, fine likerije in konjak prav ugodno in v odlični kvaliteti pri A. Farzineu, Celje.

Ako je glavobol posledica zaprtja
2-3
ARTIN-DRAŽEJE Dr. Wandera
vzete zvečer, omogočajo Vam drugo jutro lahko iztrebljenje.
Dobivajo se v vseh lekarnah v škatlicah po 12 dražej; Din 8—
in v vrečicah po 2 dražej; Din 1'50.
(Op. res. p. d. S. br. 7724/34)

— Zapuščina v Avstraliji. Dne 25. aprila 1926 je umrl v Sydneyu Anton Hribernik false Hendrick, ki je zapustil premoženje vredno približno 120.000 Din. Pokojni se je baje rodil 12. aprila 1856 v Moz. Dobrovlju. Oče mu je bil Anton Hribernik, mati pa Ana Ustelj. Avstralsko državljanstvo si je pridobil 23. julija 1913. Imel je sestro Uršo, roj. leta 1858, ki se je leta 1877 baje omožila v Šmartno za Virto, in Heleno, rojeno leta 1864. Dediči naj se priglasiijo z rodovinsko polo ali krstnim listom na naslov »Izseljenjski nadzornik v Ljubljani«.

— Vozne olajšave za rezervne oficirje. Legitimacije za šestkratno onosmerni železniški vožnjo po polovični ceni v vseh razredih potniških in brzih vlakov se bodo za leto 1937 pričele izdajati še v decembru. Priglasijo reflektantov samo s področja ljubljanskega vojnega okrožja naj se dostavijo čimprej podpisane pododboru, ki daje vsa potrebna pojasnila. Pismenim vprašanjem je treba priložiti znamko za odgovor. Ustmena pojasnila se dode ob torkih in petkih od pol 18 do pol 19 v pisarni pododborja. Opozorjamo rezervne oficirje, da se bodo legitimacije izdajale le do 31. januarja 1937. — Udruženje rezervnih oficirjev, pododbor Ljubljana.

— Vremenska napoved. Evropa: Val toplega zraka se vzdržuje nad severno Evropo. Nad srednjo Evropo je temperatura nekoliko popustila zaradi močnega pritiska. Prevladuje oblačno in megleno po vsem kontinentu. Vedro v srednji in jugozahodni Evropi. — Jugoslavija: Vedro v severozahodnih krajih in v planinah. Oblačno in megleno drugod. Sneg na planinah v južni Srbiji. Temperatura se je v splošnem znižala, le v vardarski banovini se je zvišala. Najnižja temperatura je v Štipu —6, najvišja v Mostarju +17 stopinj. — Napoved za danes: Oblačno in megleno v notranjosti države. Vedro v Primorju. Sneg po planinah. Temperatura se bo znižala.

Smučarji! Svoje smuči lahko sami brez posebnih predpripav inpregnirajte proti viagil »Trocanil« je nedosegljivo!

— Vojvoda Windsor kupil vilo v Dubrovniku. Po vesteh inozemskih časopisov je vojvoda Edvard Windsorski, bivši angleški kralj, kupil vilo »Scherazado« v Dubrovniku ter se je ta vila že pričela velikopotezno preurejati.

— Kulturna organizacija vojvodinskih Bunjevcev. Kakor znano, živi v Vojvodini močna skupina Hrvatov tako imenovanih Bunjevcev, ki so se tam naselili iz Hercegovine. Ti bunjevski Hrvati se sedaj kulturno organizirajo. Te dni je bila v prostih subotičke Matice seja Hrvatske kulturne zajednice, ki so se je udeležili vsi hrvatski javni delavci v Subotici. Konferenca je obširno razpravljala o potrebi, da bi Hrvatska kulturna zajednica izvršila organizacijo kulturno-prosvetnega dela na vseh področjih narodnega življenja in pa razdelitev dela med kulturnimi delavci samimi. Sklenjeno je bilo, da Hrvatska kulturna zajednica razširi svoje delo tako, da čim prej doseže ustvaritev avtohtone narodne kulture. Osnovni so se trije glavni odseki, in sicer književno-umetniški, gospodarski in odsek za narodno zaščito. Ti odseki bodo v najkrajšem času pričeli z delom. Razen tega je bilo sklenjeno, da bodo Bunjevci dne 10. januarja pri-

ZEISS
Dipl. optik
Fr. P. Zajec Aleksandrova cesta
pasaja

1 Zensko krađevo kolesa. Medtem ko so sedaj pozimi tatvine moških koles nekoliko ponehale, se množe tatvine ženskih koles. V Šiški je bilo ukraden Albini Cilarjevi 1100 Din vredno kolo, na Gospojevski cesti pa izpred Delavskega azila 800 dinarjev vredno kolo. Najbrž kaka ženska spretno izmika ženska kolesa, ki gredo sedaj lažje v denar kakor moška.

1 Nesreča pri delu. Včeraj dopoldne je bil poklican reševalni avto v Strojne tovarne in livarno. Tam je padel 48 letnemu delovodji Ivanu Kristanu s Karlovske ceste 22 težak kos kovine na nogo ter mu jo je zmečkal. Reševalni avto je prepeljal Kristana v Slajmarjev dom. Kristanova poškodba ni hujšega značaja.

1 Ukradel sod benčina. Zanimiva tatvina se je zgodila te dni v Aškerčevi ulici, kjer ima barako podjetje Res, ki to čisto tlakuje. Neznani tatovi so odnesli sod poln benčina, približno 40 litrov. Podjetje ima škodo okoli 600 Din, ker je bil sod željezen in precej drag.

1 Božična darila, kakor najfinjši pisemski papir, polnilna peresa svetovnih znamk, usnjene pisalne mape, tlatilke v Onyxu, moderno keramiko in lepe večerne torbice kupujte pri Tičarju v Ljubljani. (18789)

1 Dekliški krošek prosvete Ljubljana-mesto ima danes svoj rodnostni dan. Točno ob 8 v palači Vojkneje zavarovalnice.

Naše zadružništvo v letu 1935

»Narodni gospodar«, glasilo Zadrugne zveze v Ljubljani prinaša v svoji zadnji številki zopet zadrugno statistiko in sicer za leto 1935. Ta statistika se odlikuje po izredni obilici in natančnosti gradiva ter je vredna, da jo vsi zadrugniki temeljito preštudirajo v primerjavi s prejšnjimi leti. Tako detajlnih podatkov ne objavlja nobena druga zadrugna zveza v naši državi, pa jih je tembolj pohvaliti, ker vemo, s kolikšnimi težavami je zvezano zbiranje takih podatkov.

Statistično gradivo zveze je prišlo od 600 zadrug, dočim jih je zveza štela na koncu leta 1935 668. To pomeni, da so vse zadruge poslane svoje podatke, saj jih ni poslal komaj slab 1% od šestih zadrug, ki niso poslane podatkov, ena še ni poslovala, dve sta bili izključeni, tri pa vkljub poslovanju niso poslane računskih zaključkov.

V pregledu izkazane zadruge so štela na koncu leta 1935 143.244 članov (na koncu 1934 151.380), od tega jih je bilo pri posojilnicah 92.591 (95.042), pri nekreditnih zadrugah pa 50.653 (56.738).

Naslednja tabela nam kaže pregled najvažnejših postavk (v milijonih Din):

	promet	delež	rezerve
1930	5.508,0	6,44	38,15
1931	4.574,3	6,38	43,64
1932	3.501,3	6,41	45,18
1933	2.679,7	7,56	49,5
1934	2.625,4	7,14	51,31
1935	2.473,9	6,92	49,4

Promet še vedno nazaduje ter to nazadovanje prometa predvsem občutno pri kreditnih zadrugah. Naslednja tabela nam kaže promet pri kreditnih in nekreditnih zadrugah v milij. Din:

	kreditne	nekreditne
1930	3.716,2	1.791,8
1931	3.260,6	1.313,8
1932	2.326,6	1.174,6
1933	1.569,9	1.109,8
1934	1.600,0	1.025,4
1935	1.581,8	942,1

Seveda nam tudi druge številke kažejo nelikvidnost naših kreditnih zadrug. Tako so l. 1930 prejele kreditne zadruge še 840,9 milij. Din vlog,

lani pa samo še 182,4, izplačale pa so vlog leta 1930 128,7, lani 188,9 milij. Din. Podobno je padla vsota danih posojil in sicer od 216,84 milij. leta 1930 na 42,85 milij. Din itd.

Zaostale obresti posojil še vedno naraščajo ter so znašale na koncu leta 1934 17,34 milij., lani pa že 25,7 milij. Din.

Posamezne skupine zadrug so izkazovale tale promet in čisti dobiček, odnosno izgubo (v milijonih Din):

	promet	dobiček oz. izguba
kreditne zadruge	1.581,8	1,96
nabavne in prodajne	214,4	-0,2
mlekarske	84,8	-0,12
živinorejske	0,7	-0,06
vinarske	36,1	0,06
elektrarne	12,3	-0,27
stavninske	8,6	-0,32
obrtnice	396,9	0,01
vodovodne	0,2	-0,01
razne	67,9	-1,4
osrednje	228,7	-0,03

Skupno izkazujejo za leto 1935 vse zadruge 2.768.000 Din čistega dobička (lani 2.841.000 Din), izgube pa 3.198.000 (1.253.000) Din. Leta 1930, to je zadnje normalno leto pred veliko denarno krizo, je znašal čisti dobiček 6.382.000 Din, izguba pa samo 1.087.000 Din.

Po skupnem pregledu so se hranilne vloge in pasivni tekoči računi lani znižali za 9,9 milij. (1934 za 27,4 milij.), torej za 1,3 (1934 2,7, 1933 4,5%), posojila in aktivni tekoči računi pa so se zmanjšali za 28,14 (34,8) milij., torej za 3,4% (4,8 in 4% v prejšnjih letih).

Na vsakega člana pri posojilnici odpade povprečno 6,942 Din posojila (1934 4,436 Din).

Najnižja obrestna mera za vloge je bila lani 1%, najvišja pa 6, povprečno 2,75 (leta 1934 povprečno 3%), za posojila pa najnižja 3, najvišja 0, povprečno 6% (leta 1934 istotoliko).

Upravni stroški so znašali pri hranilnicah 0,041% (1934 0,042%) prometa, pri prodajnih zadrugah 0,197 (0,181), pri mlekarskih zadrugah 0,152 (0,193) in pri obrtnih zadrugah 0,126 (0,22) odstotkov prometa.

Grški boni so beležili v Zagrebu 31.65—32.55, v Beogradu 31.60 blago.

Italijanske lire so nudili v zasebnem kliringu v Zagrebu po 2,50, v Beogradu po 2,55.

Nemški čeki so v Ljubljani narasli na 18,33 do 18,58, v Zagrebu na 18,29590—18,4950, nadalje so beležili za konec decembra 18,26—18,46, za sredo januarja 18,15—18,35, za konec januarja 18,10—18,30, za sredo februarja 18,15—18,35. V Beogradu so beležili 18,2742—18,4742.

Ljubljana. — Težaji s primom.

Amsterdam 100 h. gold.	2373,80—2388,26
Berlin 100 mark	1742,58—1756,41
Bruselj 100 belg.	783,20—788,27
Curij 100 frankov	966,45—1008,52
London 1 funt	212,56—214,62
Newyork 100 dolarjev	4908,51—4939,83
Pariz 100 frankov	202,42—203,86
Praga 100 kron	152,43—158,54
Trst 100 lir	227,70—230,78

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 2.022.968 Din.

Promet na beograjski borzi je znašal brez kompenzacij 1.864.000 Din.

Curij. Beograd 10, Pariz 20,31, London 21,36, Newyork 435, Bruselj 73,575, Milan 22,925, Amsterdam 238,15, Berlin 175, Dunaj 79,50 (81,30), Stockholm 110,15, Oslo 107,35, Kopenhagen 95,35, Praga 15,90, Varšava 82, Budimpešta 85,75, Atene 3,90, Carigrad 8,45, Bukarešta 3,25, Helsinkfors 9,425, Buenos-Aires 1,8275.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% invest. posojilo 84—86, agrarji 50—52, vojna škoda promptna 375—377, begluške obveznice 69—70, 8% Blerovo posojilo 86—87, 7% Blerovo posojilo 76—77, 7% posojilo Drž. hip. banke 89—91, Trboveljska 210—220.

Zagreb. Državni papirji: agrarji 50—52, vojna škoda promptna 375,50—376, begluške obveznice 69,75 bl., dalm. agrarji 65,50 den., 8% Blerovo posojilo 86—87, 7% Blerovo posojilo 76 den., 7% stab. posojilo 85,50 bl. — Delnice: Narodna banka 6,980—7,100, Trboveljska 225 bl., Danica 45 den., Isis 15 den., Gutmann 50—51 (50), Našice 400 den., Osij. sladk. tov. 145—160, Osij. livarne 150 den., Dubrovačka 250 den., Oceanica 200 den., Jadr. plov. 350 den., Sladk. tov. Bečkerek 680—800 (680).

Beograd. Državni papirji: agrarji 50,25 den., vojna škoda promptna 376—376,50 (376, 375,75), begluške obveznice 69,40—69,60 (69,40); 67,30 do 67,50 (67,50), 8% Blerovo posojilo 86,50—87 (86,50), 7% Blerovo posojilo 76—76,75 (76,25), 7% posojilo Drž. hip. banke 91 den., 7% stab. posojilo 84,25 den. — Delnice: Narodna banka 7000 bl., Priv. agrarna banka 193,50—194,50.

Sasi in nemški rodovi, latinščine niso razumeli. Tu pa je posegel vmes Karel Veliki s svojo zakonodajo. Leta 789 je opozoril škofo in duhovščino, naj ljudstvo v teh resnicah poučujejo; šlo je za učenje predvsem v latinščini, ne le v domačem jeziku. Prizadevanje, da bi se ljudje naučili moliti v latinškem jeziku, je bilo brezuspešno, toda Karel ni odnehal. Ko je mogunski cerkveni zbor leta 813 ponovil dotedanje svoje zahteve, da se zadovolji z znanjem v domačem jeziku, državni zbor v Achenu in Karel Veliki teh določb nista potrdila. Šele po Karlovi smrti 814 so se ta določila brez težave izvršila.

Uspeh te zakonodaje se je kmalu pokazal. Proti koncu 8. stoletja (takoj po l. 789) so nastali nemški obrazi očenasi in vere; v prvih desetletjih 9. stoletja pa so nastali spovedni obrazi in precejšnja vrsta drugih molitev. Za slov. podložnike v frankovski državi so kmalu nato prevladali očenasi in vero v slov. jezik in v 9. stol. je nastal že tudi slovenski prevod starobavarske molitve, t. j. splošna spoved II. brižinskih spomenika in še nekateri deli I. in III. brižinskega spomenika. Ostali deli teh spomenikov pa so nastali v 10. stoletju. Te obraze je duhovnik ali misijonar glasnobral, verniki pa so besede za njim glasno ponavljali. Ta običaj se je ohranil potem po pridigli prav do najnovjšega časa.

Zanimiva je zgodovina posameznih brižinskih spomenikov. Iz skupnega pravzorca, ki je nastal v prvi tretjini 9. stoletja, izvirajo latinsko-nemški nagovor pred skupno splošno spovedjo v sanktgaillenskem rukopisu, ki je ohranjen šele iz 12. stoletja, brižinski opomin k pokori v II. spomeniku ter poučenje v čast apostolu ali mučenca Metodijevega učenca Klimenta Bolgarskega (str. 23 sl.). Zveza je tudi med delom tretjega spomenika in to sanktgaillensko splošno spovedjo (stran 28). Nekdaj so mislili, da je sestavljalec II. spomenika porabil Klimentovo poučanje; že Vondrak

NEDELJSKI NOGOMET V LJUBLJANI

Na Hermesu se je vršil nogometni turnir, v katerem sta sodelovala dva para: Hermes: Slovan in Ljubljana: Reka. V prvem srečanju je Hermes premagal Slovana s 5:2 (3:1), Ljubljana pa je porazila Reko s hazardnim rezultatom 12:9 (6:0).

Občni zbor jugoslovanske lahkoatletske zveze. Kakor je že včerajšnji »Ponedeljski Slovenec« obširno poročal, se je vršil v nedeljo v Zagrebu izredno buren občni zbor JLAZ, katerega se je udeležilo do sedaj rekordno število klubov opozicije in sedanje uprave. Zmagala je tudi pot uprava, ki je vodila dva meseca posle lahkoatletskega športa v Jugoslaviji, kajti opozicija je demonstrativno zapustila zborovanje po dolgi debati o poročilu verifikacijskega odbora in je sestavila resolucijo na g. ministra za telesno vzgojo naroda in pa za javnost, češ, da je sedanja uprava kršila pravila.

Jesse Owens, najpopularnejši športnik v Ameriki. Kakor vsako leto, so tudi koncem letošnjega leta uvedli največji newyorški list glasovanje med svojimi čitatelji za najpopularnejšega ameriškega športnika. Zmagal je z velikim naskokom glasov trikratni olimpijski zmagovalac Črnc Jesse Owens. Lanek zmagovalac Joe Louis je bil letos šele na devetem mestu.

Razpis

Akademski športni klub na univerzi kralja Aleksandra I. v Ljubljani prirodi v četrtak, dne 28. januarja 1937 na Rakiški prvenstvo jugoslovanskih univerz v letu na 12 km. Pravico nastopa na teh tekmah imajo redni študenti univerz v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu ter pravne fakultete v Subotici in Filozofski v Skoplju. Razen teh pa imajo pravico nastopa tudi absolvirani študenti, ki jim na dan tekme še nista potekli dve leti po absolutoriju. Diplomirani študenti pa nimajo pravice nastopa. Pred startom bo moral vsak tekmovalac predložiti akademsko legitimacijo, odnosa potrdilo univerzitetnih oblasti o časnem absolutoriju.

Tekme v letu veljajo kot specialna panoga in kot prvi del klasične kombinacije.

Prijave je treba poslati najpozneje do 20. januarja 1937 na naslov: Akademski športni klub, Ljubljana. Univerza. Tekmovalci, člani akademskih športnih klubov, oziroma športnih organizacij morajo poslati petjave preko svojih klubov. Prijavitelj je treba ali tekmovalce v letu kot specialni panogi ali za kombinacijo ali za oboje. Prijavljene ni.

Tekme se vrše v četrtak, dne 28. januarja 1937 ob 11 dopoldne. Proga bo dolga 12 km in bo imela približno 120 m višinske razlike. Tekmovanje se vrši po pravilih in pravilnikih JZSZ.

Zbiranje starihovna vrstnega reda bo v sredo, dne 27. januarja ob 30 zvečer na Rakiški v gostilni pri Logarju.

Vedstvo tekem bo objavljeno naknadno.

Zmagovalci v letu dobi naslov: »Prvak jugoslovanskih univerz v letu za leto 1937«. Eventualno prebojno delilo bo razpisano naknadno.

Rezultati bodo objavljani na dan tekem ob 13 popoldne na Rakiški v gostilni pri Logarju.

Akademski športni klub si pridržuje pravico za morebitne potrebne spremembe tega razpisa.

Akademski športni klub.

Mladinski odtok SPD priredi skupno s planinskimi odtoki. Priloge zveze smučarske teče za svoje člane in članice in sicer ločeno. Člane Mladinskega odtoka bo vodil smučski učitelj gosp. Vučkari, članice pa posebna smučska učiteljica. Tečaj se bo vršil od 2. do 9. januarja 1937. Udeleženci se bodo zbirali na določeni mestu v Ljubljani ter nato odšli pod vodstvom smučarskega učitelja v ljubljansko okolico, kjer bodo prejele teoretičen in praktičen pouk v smučanju. Priloge za tečaj se morajo prejeli v pisarni SPD do 4. januarja 1937. Smučarski tečaj in tečaj za ženske mladinskega odtoka SPD brezplačni. Mlad planinci in planinke, po služite se ugodne prilike. Upamo, da bo oboje do volje snega, da se bodo mogli tečaji vršiti.

Dunaj. Dunajska borza je začela ta teden mirno s prijazno tendenco, ki tudi ne izkazuje prevelikih izprememb. V kulisi sta narasla bolj Rima in Wagner. Beležili so (v oklepajih prejšnji tečaj): Donavskosavskojadranska železnica obližje 71,55 (71,70), avstrijske stavbne srečke iz leta 1926 18,25 (18,40). — Delnice: Narodna banka 176 (175,25), Donavskosavskojadranska 18 (17,90), Steg 30,85 (31,10), Siemens-Schuckert 160,60 (160,75), Stewearg 30,70 (29,80), Magnesit 91,60 (91,25), Trboveljska 26,35 (26,35), Alpine 37,70 (37,20), Berg-Hütten 630 (619), Rima Murany 81,90 (80,50), Steyr-Daimler-Puch 232,50 (231), Semperit 57,35 (57,26).

Žitni trg

Novi Sad. Ječmen: bč., srem., 64 kg. 127,50 do 130, bč., srem., pomladni, 68 kg. 130—132,50. — Otrbi: bč., srem., ban. 90—92, bč. ladja 91—92. — Vse ostalo neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet srednji.

Živina

Dunajski goveji sejem 21. decembra. Prignanih je bilo 560 volov, 259 bikov in 886 krav, skupno 1205 glav, od tega 873 iz Avstrije, 332 pa iz inozemstva. Cene so bile naslednje za kg žive teže: vol 0,97—1,55 šil., biki 0,86—1,10, krave 0,92 do 1,13 in klavna živina 0,65—0,84. V primeri s prejšnjim tednom so cene ostale v glavnem neizpremenjene, le tretjevrstni voli so se pocenili za 2—3 groše. Klavna živina je netežko našla dobro prodajo.

Sport

Esperantisti slave jubilej

Ljubljana, 20. decembra.

V soboto je tukajšnji »Esperantski klub« priredil dobro uspeši spominski večer na čast avtorja esperantskega jezika dr. Ludvika Zamenhofa. Prireditelj je bila obenem namenjena esperantski knjigi ter je bila združena s proslavo petnajstletnice obstoja kluba. Akademija je bila v lokalni kluba na Cankarjevem nabrežju, ki je bil v ta namen pri merno okrašen z zelenimi in belimi girlandami ter esperantskimi zastavami. Dasi je bila prireditelj intimitnega značaja, se je vendar zbralo prav lepo število članov in članic.

Večer je otvoril predsednik kluba, zaslužni in neustrašivi g. Kozlevčar s kratkim in jednatim orisom esperantskega gibanja in s pripombo, da Zamenhof ni bil Poljak, žid ali kake druge narodnosti, niti ne politik, temveč le človek. Njegov genialni izum naj služi torej v prvi vrsti človeštvu.

Po predsednikovem govoru je zbor članic in članov zapel esperantsko himno »La Espero«. Gospod Peter Zlatnar je v izklesanih besedah in v lepem esperantskem slogu opisal delo dr. Zamenhofa. Omenil je, da je Zamenhof s svojim jezikom hotel ustvariti v prvi vrsti idejno gibanje, ki naj ima v prvi vrsti socialni pomen za človeštvo. Jezik naj bo le sredstvo za doseg tega velikega cilja.

Prav umetniško je prednášala članica gđc. Ela Cukale pesem Julija Baghya »La fabriko«, to je pesem ponesrečenega delavca v tovarni.

Predsednik g. Kozlevčar je nato v kratkih obriših opisal zgodovino kluba v teku 15 let, njegovo delo in uspehe. Učjala je posrečena deklaracija v dialogu malih deklic Vande in Majde »La vivo« (Simeonova).

Ob koncu pa sta v komični obliki podpredsednik kluba g. Volk in g. Jakomin pokazala esperanto med publiko in življenje v klubu. Prvi je bil nasprotnik, drugi branitelj esperanta. Prvi kritik, drugi optimist. Ta dialog je bil v resnici prav posrečen. Po oficijelnem programu so člani kluba še večkrat zapeli naše narodne pesmice v esperantskem prevodu, radio pa je nadomeščal godbo pri domači zabavi, ki se je nato razvila.

Ob tej priliki se je izkazalo, da je klubov lokal prav primeren za take prireditve intimnega značaja.

Klub ima v lokalno zelo bogato knjižnico in okrog 30 do 40 vedno svežih esperantskih časopisov.

Marljivi esperantski družini v Ljubljani veljajo ob njeni petnajstletnici tudi naše čestitke!

Radio

Programi Radio Ljubljana

Točen program domačih in tujih postaj vam nudi revija »RADIO LJUBLJANA«.

Torek, 22. decembra: 11.00 Soliska ura: Božična akademija II. delbe in deklacije moških in žensk v Ljubljani — 12.00 Reprodne koncerti kozmiki pesmi — 12.45 Vreme, poročila, — 13.00 Čas, sporod, obvestila — 13.15 Opoldniški koncert Radijskega orkestra — 14.00 Vreme, poročila, — 14.05 Pester sporod — 14.10 Filozof, predavanje: Zmaga popolne udanosti Allahu (g. urodlak Fr. Terzaglav) — 19.00 Čas, vreme, poročila, sporod, obvestila — 19.30 Nac. ura: Slovenski božični običaji (Radolf Doval) — 19.50 Zabavni zvočni tednik — 20.00 Odločki in Stravinskoga suite »2 r. tica« (plošče) — 20.15 Hudobni kabaret — zvočni igra — 21.00 Debusse: Nokturni (plošče) — 21.30 Slovenija v slikah, klavirski koncert gosp. Joripa Rahe — Rajbonča — 22.00 Čas, vreme, poročila, sporod — 22.15 Veseli zvoči (Radijski orkester).

Drugi programi

Torek, 22. decembra, Beograd: 19.30 Pianino. — 20.30 Igra. — 21. Radijski orkester. — 22.30 Kavarinska godba. — 22.45 Plesne plošče. — Zagreb: 20. Opera. — Dunaj: 20. Božična prireditelj. — 22.35 Dunajski sinfoniki. — Trst-Milan: 17.15 Plošče. — 20.00 Igra. — 22.10 Komorna godba. — 22.40 Plesna godba. — Rim-Bar: 17.15 Komorni koncert. — 20.45 Vredjeva opera »Aida«. — Praga: 19.10 Laska godba. — 20.30 Bachov božični oratorij. — Varšava: 20. Sinfonistični koncert. — 22.45 Plesna godba. — Berlin: 21. Odločki iz oporot in filmov. — Königsberg: 30. Koračnica. — Hamburg: 20.10 Narodna godba. — Bratislava: 20.10 Sinfonistični koncert.

Kulturni obzornik

Ivan Grafenauer: Karolinška kateheza ter izvor brižinskih spomenikov in Cina nadz. ispovedjaštva se. Razprave Znanstvenega društva v Ljubljani 13, filološko-lingvistični odtok 2. Natisnila Učiteljska tiskarna v Ljubljani 1936; 168 strani.

Znanstveno društvo je izdalo znamenito novo delo, ki je pomembno za slavistično in germanistično znanost ter za zgodovino kateheze. Nad 100 let se že piše o brižinskih spomenikih, vendar se vsiljuje še vedno nova vprašanja o njih postanku, starosti in značaju. Grafenauer je dosegel veliko novih podatkov in odkril v glavnih črtah prosvetne razmere slovenskega naroda v 9. in 10. stoletju. Tu vidimo, da slov. pismenstvo v tem času ni bilo tako borno, kot smo si doslej mislili in moremo z vsoto verjetnosti sklepati, da so imele slov. cerkve slovensko pisano besedilo za pouk najpotrebnejših krščanskih resnic.

Grafenauer je prišel na srečno misel, da je začel preiskovati vsebinsko plat naših spomenikov in iskal zvez s poukom krščanskega nauka v frankovski državi, v katero so bili včlenjeni v tem času Slovenci. Preiskal je vire, iz katerih potekajo brižinski spomeniki in ti viri nosijo na sebi tudi znamenja o starosti in značaju naših spomenikov. Pouk krščanskih resnic ima svojo posebno zgodovino. Iz cerkvenih pisateljev pred Karolom Velikim (av. Cezarij, ki je umrl 542; sv. Bonifacij, umrl 754 itd.) se dá spoznati, kakšno znanje krščanskih resnic je zahtevala Cerkev od preproste ljudstva. Snov najpotrebnejšega verskega znanja v frankovski državi je bila: znanje očenasa, vere ter poznanje glavnih grehov in krščanskih čednosti. V romanskih deželah je vsakdo znal to v latinškem jeziku. Ko so se pokristjanili Angli,

pa je slutil, da je Kliment porabil slovensko predlogo, ki se nam ni ohranila, a je bila pisana v jeziku brižinskih spomenikov. Grafenauer je to Vondrakovo mnenje z novimi odkritji potrdil (str. 28, 43, 48). Kliment je mogel dobiti slovensko predlogo nekako med l. 885 in l. 890, t. j. preden je bil z drugimi Metodijevimi učenci s Moravskega izgnan, morda celo že v času, ko je sv. Metod deloval v Panoniji. S tem pa je tudi določen čas, kdaj se je začel rabiti pravzorec freisinske slovenske pridige v Panoniji, t. j. v zadnji tretjini 9. stoletja. Spovedni obrazi so se rabili ne le pri zakramentu sv. spovedi in oblozbi grehov, ampak tudi v katehetske namene in so se brali pred zbranimi verniki, da bi se ljudje počutili o smrtnih grehih.

Nad vse pomembna je tudi najdba Grafenauerjeva, da niso vsi deli brižinskih spomenikov nastali hkrati. Prvi in tretji spomenik sta dobila sedanje oblike šele po stoletni rabi. K prvotnemu jedru so dostavljali razne nove pristavke in tako sta polagoma dobila sedanje oblike. Nekaj delov obeh spomenikov je nastalo že v prvi polovici 9. stol., nekaj pa šele v 10. stoletju.

Iz tega časa izvirajo slovenski prvopisi brižinskih spomenikov. S tem pa se ni določena starost sedanjih zapiskov, kakor so se nam ohranili v priročniku freisinskega škofa. Rabili so jih za slovensko škofovo odvezo, če je bil freisinski škof na slovenskih tleh. Ti spomeniki imajo na sebi nedvomna znamenja, ki dokazujejo, da so prepisani, ne pa prvopisi. Sodeč po zgodovinskih in paleografskih razlogih jih stavijo v leta 972 do 1022. Grafenauer je zavrnil vse pomisleke, ki so jih izrazili proti tej starosti, kot neutemeljene.

V tretjem delu razprave govori Grafenauer o starocerkvenoslovenskem prevodu Cina nadz. ispovedjaštva se v Evlogiovi sinajskem, ki ga je priredil Kliment Bolgarski. Vondrakove razloge je Grafenauer z novimi dokazi izpopolnil in do-

ginal, da je pravilna Jagičeva in Vondrakova domneva, da so spovedni obrazi v Cina nastali po slovenskih predlogah. Grafenauer je našel nov vir tem obrazcem, t. j. confessio fidel, ki je oglejski patriarh Pavlin predložil svojim podrejenim škofom in duhovščini na sinodi l. 796-7 z zahtevo, da se morajo naučiti na pamet. Ta vir je dokončno dokazal, da je bila predloga napisana v slovenskem jeziku, ker so v oglejskem patriarhatu bivali tudi Slovenci do Drave.

Vse te najdbe so izrednega pomena, ker so se nam z njimi začeli prikazovati obrisi slov. pismenega življenja v cerkvi in narodu na Slovenskem v 9. in 10. stoletju. Spovedni obrazi se niso rabili pri zasebni spovedi, ampak pri skupni božji službi, hkrati pa so morale biti tudi obrazi vsaj tolikokrat zapisani, kolikor je bilo na Slovenskem cerkva z duhovnikom, bodisi z župnikom, vikarjem ali misijonarjem. Naši rukopisi so važni tudi za vsa evropsko kulturno zgodovino, ker kažejo, kako sta bila po delovanju sv. Cirila in Metoda zvezana zahod in vzhod, nemški in slovenski svet in kako je ta zveza vplivala med balkanskimi Slovani celo še do 11. stoletja, iz katerega izvira Evlogiovi sinajski.

Iz rdečega Madrida:

Na hišah Lenin, v hišah lakota

Neki inozemski trgovec, ki je že več let v Madridu in je šele 5. t. m. odpoval odondot, poroča, kako je zdaj v Madridu. Njegovo poročilo objavlja neki nemški list takole:

Vse v Madridu je popolnoma obupno.

Tiste male količine živil, ki prihajajo v Madrid iz Valencije in Barcelone, prav nič ne zadoščajo za vse prebivalstvo. Mesto je zdaj kraj strahot, grehot in judovskih, sleparskih kupčij.

Mleka, jaje in mesa sploh ni.

Ze jutraj ob sedmih stojijo vrste in do večera je še zmeraj videti na stotine žensk in otrok, ki čakajo pred trgovinami, da bi dobili vsaj malce živil na karte. Otrokom predvsem nedostaja mleka. Umrljivost dojenčkov se veča in veča. V začetku oktobra so uvedli živilske izkaznice, ki so jih pa šele v novembru razdelili. Navzlic temu pa ne dobijo mešani onih živil, ki bi jih morali dobiti na izkaznice, saj ni v mestu skoraj nobenih zalog več. Jako hudo je tudi pomanjkanje premoga, ker so poglavitni rudniki v rokah belih čet. Vsi tisti, ki so si poleti nabavili večje zaloge premoga, morajo zdaj brez moči gledati, kako jim komunisti jemljejo premož. V teh dneh je nemogoče kupiti v Madridu še kje kaj premoga, razen če ima kdo dobre zveze z rdečimi voditelji, ki so za podkupnino zmeraj na razpolago. Prebivalstvo sežiga pohištvo, da se vsaj malo ubrani mraza.

Za osebo na teden 1 kg leče in riža.

Po trgovinah ima osebje nalogo, da naj ljudstvo potolaži s tem, da pridejo skoraj živila iz Sovjetske Rusije. Ta je zares že poslala nekaj živil, kakor rib, mesnih konzerv, kar je bilo pa slabo in pokvarjeno, pa še to so prejeli le člani vlade in pa inozemci.

150 ljudi v enem stanovanju.

Pogled na mesto Madrid je žalosten. Vidiš prazne trgovine, ki niti več ne zapirajo svojih izločb, saj ni ničesar v njih. Povsod so porušene hiše, povsod razpadajoče zidove. A povsod pa vidiš velikanske slike Lenina in Stalina in drugih sovjetskih mogotcev. Od njih naj bi prišlo odrešenje v Španijo, a tega odrešenja ni bilo še niti malo občutiti.

Ko je general Franco oznanil, kam ne bodo beli letalci metali bomb in da naj se ondi nastani ženske in otroci, so se v tisti nevtralni del mesta jadrno naselili uradi. Tja so se zatekli policijska direkcija, občinski uradi in obrambni odseki. Naval na te ulice je bil tako silen, da je zasedlo eno samo stanovanje do 150 ljudi.

Delo s samokresom.

Se zmeraj dan na dan preiskujejo stanovanja in streljajo, to je, morijo nedolžne ljudi. Še vedno judovsko-boljševiške tolpe mučijo in trpinčijo ujetnike in jih pohablajo. Obrambna dela pred mestom opravljajo navadni meščani in kavarniški gostje, čeprav so ta dela predpisana milicijom. Oborožene tolpe kar iznenada prihrumijo v kako kavarano in z revolverjem v roki prisilijo goste, da gredo z njimi in kopljejo strelske järke. Kdor sreča tako četo, se mora — hočeš nečeš — pridružiti. Navadno odvedejo take »prisilne delavce« na najnevarnejše točke, kjer jih čestokrat zadenejo bojne krogle.

Zločinski klub »Internacionalna brigada«.

Za bojno črto se potikajo najhujši zločinci. Ti tvorijo »Internacionalno brigado«, ki so njeni člani večinoma propalce, večkratni roparji, tatovi in morilci. Komunisti iz vseh krajev sveta se skrivajo med njimi in krog 6000 zločincev je tukaj zbranih. Vodil jih je bivši poslanec Hans Beimler, a tega so 1. decembra ustrelili, pravijo, da so ga ustrelili njegovi lastni tovariši. Zdj vodi to »elitno četo« general Kleber; v četi je najmanj 1500 sovjetskih podanikov.

Zdj brani ta četa severni del Madrida. Tu ni niti enega španskega milicijnika. Preskrba te čete je jako nedostopna. V poslednjem času se je že večkrat zgodilo, da so se člani te čete zatekli v svoja poslatništva po pomoč. Inozemske pisarne, ki nabirajo te novake, so jim obljubile tudi zvezde z neba. Člani »Internacionalne brigade« prihajajo v Španijo brez vsakršnega denarja in ob vstopu v Španijo jim še odvzamejo njih listine, tako da so ko ujeti v Španiji.

Jako priljubljena igra rdečih zločincev je ta, da kockajo za življenje ujetnikov ali da tudi pri kvartanju igrajo zanje. Kdor igro dobi, si more izbrati kakršnegakoli ujetnika in more storiti z

njim kar hoče. Ze marsikakega prejnjega politika so ustrelili na ta način. Od 18. julija dalje so v Španiji kar tako ustrelili več ko 50.000 ljudi. Casih je kak dan po 500 umorjenih v mrtvašnici.

Nihče, kdor ni tega sam doživel, si ne more misliti, kakšen je pogled na ta strahotna »mrtvaška skladišča«. Zgodilo se je že, da so svoji mrtvih, ki so prišli poiskati člana svoje družine, zblazneli ob pogledu na ta trupla. Med umorjenci je dobili tudi dveletne otroke.

V Madridu kar mrgoli verižnikov. Nedavno so odkrili slučaj, ki je bil pač najbolj kričevo verižništvo. Ruski poslanik Mozes Rosenberg je odrešil, da naj povsod zaplenijo razne dragocenosti, vrednostne papirje, čerke, denar itd. in naj vse to njemu izročijo, da jih »spravi na varno...«

Blagajne narodne banke so s silo odprli in rdeči so si prisvojili vsebino. Osem skupin rdečih tolovajev je imelo s tem 14 dni opravka. Nato so denar v vrečah odposlali v Valencijo in Kartageno.

Zanimivo je, da je zbirka »Mednarodne rdeče pomoči« vsebovala 36 milijonov frankov. Kje bodo ostali ti milijoni, je pač težko dognati.

Gospodarstvo je seveda popolnoma uničeno in vse banke so v konkurzu. Španska narodna banka je poslala svoje zaklade v Valencijo in v Francijo

in Belgijo. Velik del španskega narodnega premoženja pa je prišel v roke mednarodnih judov, ki je njih posrednik v amsterdamskem hotelu Carltonu. Od 24. julija do 5. oktobra je prišlo 1450 milijonov pezet judom v roke; vsi ti milijoni so last španskega naroda.

Kdo je »general Kleber«

Nemški list poroča dalje, da so Madžari razkrinkali skrivnostno ozadje »generala Kleberja«, poveljnika zločinske »Internacionalne brigade«. List pravi, da je sovjetski general, ki se sam imenuje

general Kleber, ogrske krvi in je njegovo pravo ime: Tekete.

Vedeti pa moramo, da besede »Tekete« ni v ogrskem jeziku in ga tudi ni kot priimek. Pravilno bi se moral glasiti: Fekete, kar pomeni Schwarz — »rjnc«. Vsi Judje pa, ki so se priselili na Ogrsko in so se prej imenovali Schwarz, so se prepisali na ime Fekete. Tudi sovjetski general se imenuje Fekete in je torej Jud, ne pa Madžar, ki se je že v komunistični vladi Juda Bela Kuna na Ogrskem po svoje proslavil.

Beda in obup civilnega prebivalstva v Madridu, ki mora zapustiti svoje domove.

Melone zorijo v večnem snegu

Prav blizu otoka Islandije (Eisland — ledeni otok) gre severni tečajnik mimo in slika ti je ko v čudežu, da tu, tik arktičnih pokrajin, rastejo melone (sladke buče, dinje), ki baje še prav posebno lepo dišijo. Seveda uspevajo v rastlinjakih. Vroči vrelci žuborijo v rastlinjaku po bazaltnih ploščah in velika ploskev se ogreva s to prirodno kurjavo. Tu uspeva tudi 3000 paradiznikovih rastlin in celo vinsko trto so že zasadili in dobili letos prvo grozdje!

Toda Islandija ni edini kraj v arktičnih pokrajinah, kjer žuborijo vroči vrelci. Tako so na Špicberghu odkrili l. 1910 ognjenik, 500 m visok, ki sicer nič več ne deluje, a vsebuje v svojem podzemskem, najglobljem jedru še dovolj ognja, da pošilja navzgor vroče vrelce s 24 stopinjami toplote. Razen teh vrelcev, ki izvirajo ob Woodbaju, so pa še vrelci 28 stopinj gorkote ob Bockfjordu. Najbrž še niso odkrili vseh vročih vrelcev na Špicberghu.

Tudi Grenlandija ima take prirodne vire vroče vode. Ze davni prebivalci teh krajev, Vikingi, so napeljali v svoje hiše cevi, ki se je po njih pretakala prirodna vroča voda. Tudi Eskimi so poznali to vročo vodo, a je niso uporabljali za kopanje, saj to ljudstvo sploh ne vé, kaj je kopanje in ne čuti potrebe, da bi svoje telo močilo z vodo.

Leta 1869—70 je ekspedicija na severni tečaj, Koldewey, videla na otoku Unartoku (v južni

Grenlandiji) dvoje vročih vrelcev, ki piše o njih neki Ivar Barson v svoji kroniki iz 15. stoletja. Ta tudi omenja, da je bil v bližini teh vrelcev benediktinski samostan. Udeleženci ekspedicije Koldewey niso mogli nikjer najti ostankov kakega samostana ali sploh kake stavbe. Bržkone je bil samostan lešen, kakršne so bile kasneje vse misijonske stavbe in je razumljivo, da ni nobenih ostankov. Vrelca sta pa ostala; prvi ima 27 stopinj Reaumurja toplote, drugi pa 31. Prvi je bil na zahodnem obrežju; izvirjal je iz tal na treh mestih in iz njega je izpuhteval plin brez kakega vonja. Malo višje je bil drugi, toplejši vrelce, v katerem je bilo polno kamenja.

Površina drugega vrelca je bila pokrita s rumenorjavo, sluzasto snovjo. Voda je imela okus po soli. Krog obeh vrelcev so bila tla bolj gorka in zato je bila ondi lepa, zelena trata, ki je raziskovalce spominjala domačih travnikov. Trava je rasla in cvetoče rože, nekakšno trsje, je obrobilo oboje vrelce.

Konec 14. stoletja je Benečan Nikolaj Zeno, ki je potoval daleč na sever, opisal vroče vrelce na Grenlandiji. V svojem opisu govori o nekem Tomaževem samostanu, čigar menihi so uporabljali vročo vodo za kurjavo, kopanje in kuho in so imeli tudi posebne zimske vrtove, kjer so gojili cvetice, zelenjavo in sadje. — Tudi od nekoga slepega meniha, ki je živel krog leta 1546, imamo sporočilo, da so ondi uporabljali vroče

Najmlajši sinko angl. vojvodske kentske dvojice.

V vasi je živel zelo sposoben kovač. Pa se mu je zgodila nesreča, da je v tepežu ubil svojega soseda. Sodnik je kovača obsodil na smrt, toda vaščani so lepo prosili sodnika, naj kovača pomilosti.

»Edini kovač, ki ga imamo,« moledujejo vaščani.

»Kaj? Zločinca naj pomilostim? Ali naj ostane zločin nekažnovan?«

»No,« odvrnejo vaščani, »temu se lahko odpomore. V vasi imamo dva ključavničarja, rabimo pa samo enega. Obesite enega izmed njiju, a izpustite kovača!«

»Kaj pravite? Da vam je preveč, če dvakrat na dan pometete stopnice in enkrat očistite svetilko v tem svetilniku?«

vrelce za kurjavo in kuhinjske potrebščine. Udeležencem Koldeweyske ekspedicije so se zdela ta sporočila neverjetna, vendar je resnično, da Islandci jako izrabljajo vodo vročih vrelcev v svoje gospodarske namene. Če pomislimo, da kurijo tudi na Islandiji hiše z vročo, prirodno vodo in da uspeva v rastlinjakih južno in navadno sadje, tedaj moramo tudi verjeti poročilom davnih kronik.

Še bolj ko v preteklost pa moramo tozadevno verjeti v bodočnost! Kar je nekoč bilo, ali se ne more uresničiti še enkrat? Ali ne bi mogla ta prirodna moč spet služiti človeku in se prilagoditi njegovim razmeram? Ali ne bi mogli taki deli pokrajin pomagati vsaj ekspedicijam na Špicbergh in v Grenlandiji?

Ekspedicijam se ne bo treba več bati skorbuta, saj bodo na takih krajih imele priliko dobiti zelenjavo in dovolj toplote. Le vprašanje časa in denarja je, da se bodo vse te ledene pokrajine spremenile v lepše, človeku prijazne dežele, kjer bo priroda prav tako radodarna s svojimi sadovi ko drugod.

Barclay:

Rožni venec

Roman.

Prvi večer je novi gost sedel zlovoljno v svoji lepi gajbici ter ni in ni maral črhnuti nobene besede, četudi je vojvodinja ure dolgo prežala nanjo, zdaj prav ob kletki, potemden spet skrita v oddaljenem kotu; posedala je v naslanjaču za pečnim zaslonom in se za ptiča navidezno ni prav nič zmenila ali pa je gledala vanj in napeto prisluškovala. Prika je tleskala z jezikom, čim se je gospodarica le pokazala iz kakšnega skrivališča, ali je pa metala dolge, dolge poljube za služabnikom, če je na priliko kateri smuknil čez vežo, in se potem hrupno smejala. Da bi upornici izbistrila spomin ji je vojvodinja v svojem obupu prišepetavala po vrsti besede, ki jih je bila čula od nje v trgovini, vendar ni dosegla tudi s tem nič drugega, kakor da ji je Tomka milostno prikimala in si s krempiji stiskala kljun. Vendar se vojvodinja svojega kupa ni kesala. Rada je gledala ptičevo rdečo perje in počivat je šla s sladkim upanjem, da se bo novi družinski član do naslednjega jutra spametoval.

In res, zgodilo se je tako. Ze na vse zgodaj se je uverila tako hišna, ki je pometala vežo, kakor tudi strežaj, ki je zvonil k zajtrku, da se je ptič čez noč spet naučil govoriti. In ko se je vojvodinja celih deset minut pozneje kakor navadno prizibala po stopnicah, je Tomka jezno bila s perutmi ter jo pozdravila: »No, stara, ali si se vendar prikazala?« In »stara« se je usedla k zajtrku tako dobre volje kakor ne že mesece dolgo.

Gospodična Jana Champion.

Edina sorodnica, ki je smela trditi, da je pri vojvodinji nekako doma, je bila njena nečakinja in nekdanja varovanka Jana Champion. Ta domovna pravica se je pa omejevala samo na to, da je smela Jana v Overdene ali v tetino hišo v mestu prihajati, kadar se ji je zljubilo, ostajati, dokler je hotela, in ji ni bilo treba nikomur odgovarjati, kaj dela in kaj ne dela.

Ko je bil Jani umrl oče, se je končalo tudi njeno samotno deklišvo v norfolški domovini; takrat bi bila rada stopila pri teti na hčerino mesto, toda vojvodinja ni potrebovala nobene nadomestne hčere, in še prav posebno ni takšne, ki je imela tako svoje lastne nazore in bila tako samostojnega značaja kakor gospodična Champion ter bila vrh vsega tega tako malo lepa in skoraj cel možki. Zato so ji povedali, da je sicer vedno dobrodošla, a ne sme pričakovati v hiši nič več pravic ko drugi gostje. Nima pa tudi nobenih dolžnosti, posebno ne glede gostov. Njena Milost želi vse pravice in dolžnosti gostoljubja vršiti sama in prirejati družabne zabave po lastnem okusu.

Jana Champion je bila v tridesetem letu. Dober poznavalec ljudi jo je imenoval nekoč vzor ženske v nelepi odeji. Doslej pa ni še nobeden možki za neznanjo lupino spoznal lepote te vzorne ženske duše. Spremeniti bi utegnila svet v paradiz morda za telesnega slepca, katerega ne bi mogla motiti neugodna zunanost za spoznavanje njene globoke notranje vsebine, tako da bi mogel zadostno dojeti vse bogato ljubezen Janinega zvestega srca, in spoznati, kak bajen božji dar bi bila takšna žena. A doslej kot rečeno, še ni križal njene poti noben slepec, ki bi bil zmožen z notranjim očesom spoznati to vzorno žensko dušo. Kazalo je, da se bo morala Jana Champion za

vedno zadovoljiti s podrejeno vlogo, ko je imela vendar vse sposobnosti, da bi sijala prav na prvem mestu.

Ze dostikrat je bila družica pri porokah, kjer neveste kljub zunanji čarom niso imele nič lastnosti, ki bi jamčile mozu srečen zakon, lastnosti, ki jih je imela Jana Champion v tako obilni meri.

In ona, ki je imela materinsko srce kot le malokatera, je smela biti doslej samo krstna botra pri otrokih svojih prijateljev in znancev.

Cudovito lepo je pela, a ljudje navadno sodijo, da mora biti lep glas združen z lepo postavbo, zato so vedeli le prav redki, kako Jana poje, in ker je tudi izvrstno igrala na klavir se je vključilo redno tako, da je spremljala druge pri petju.

Z eno besedo, Jana je svoje žive dni vršila postranska dela, in rada jih je vršila. Saj niti vedela ni, kaj se pravi, biti nekemu prvo na svetu. Mati ji je umrla, ko je bila še čisto majhna, tako da se ni nič spominjala na materina laskanja, ki si jih je včasih skušala zaman obuditi v spominu.

Nekoč se je oglasila na gradu gospodična Sara, družabnica njene rajne matere; prišla je v želji, da bi našla tu še kakega starega znanca in videla gospodično Jano, ki jo je nosila v spominu kot ljubkega otročička.

A kako malo se je preklasto nelepo dekle s svojimi maloneznimi, skoraj deškimi kretnjami skladalo s Sarinimi predstavami o nekdanjem lepem otroku! Dobre ženske je bila ob tem pogledu sama zadrega. Kakor je prej, ko še ni videla Jane, gostobesedila, tako je sedaj skoraj onemela, sprva ne vedoč, kaj bi govorila. Boječe je samo pripomnila, da se še dobro spominja, kako je bila rajna gospa vesela, ko je Jana privrkat opazila vrtnice in stegnila ročico po njih.

Celoletna naročnina na:
Leposlovje in ljudsko knjižnico Din 23-
Zbirko domačih pisateljev Din 11-
Zbirko mladinskih spisov Din 9-
7 vezanih knjig mesečno Din 23-
3 vezane knjige mesečno Din 11-
4 vezane knjige mesečno Din 9-
JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA

Za mal denar!

- ORION 33, trocevni super
- Dovršena konstrukcija z specialnim kondenzatorjem za kratke valove, popolnoma brez mikrofonije
- Z malim številom cevi — izvrstni rezultati
- Velik dinamični zvočnik z eksponencijal-membrano
- Luksuzna izdeljava, velika skala
- Nova TUNGSRAM tridna-heksoda omogoča apsolutno konstantnost i dovršeno izenačenje fadinga
- Prodaja tudi na dolgoročno odplačila

ORION RADIO

RADIO, r. z. z. o. z., Ljubljana; • RADIOVAL, Ljubljana - Celje; • Josip WIPPLINGER, Maribor
M. Krašovec, Jesenice · L. Guček, Zidani most · J. Klenovšek, Trbovlje · St. Engelsberger, Tržič · J. Ogrizek, Novo mesto · Janez Nemecz, Murska Sobota

* KINO * UNION

Prekrasni film po Gogoljevem romanu

Taras Buljba

Harry Saur, Danielle Darrieux

TEL. 22-21 SLOGA

Slovita sopranistka GITA ALPARI v opereti razkošja in ispega petja

Dubarry

TEL. 21-24 MATICA

Vasa Prihoda, slavni violinski virtuos

Maharadžina ljubezen

Gustav Diessi, Isa Miranda, Attila Horbiger

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

MALI OGLASI

Denar

Al. Planinšek

lastnik trg. posrednik za

bančne in kreditne

posle

v Ljubljani, Beethovnova

ulica 14-I. Telefon 10

nam izposluje

vnovčenje pri

denarnih zavodih najku-

lantneje takoj v gotovini

Službodob

Kar potrkaj! — Le naprej!
Kaj četi si, nam povej
Službe so na razpolago,
ta iskanje ni predrago.

Lesni manipulant

Z večletno prakso in dovoljno izobrazbo, po možnosti z znanjem nemščine, se sprejme pri večji industriji. Ponudbe upr. »Slov.« pod šifro »Sposobne« št. 18796. (b)

TRGOVSKI

POMOČNIK

agilen in zmožen, vojašine prost, se sprejme. Pismene ponudbe: trdnica Berdajs, Maribor

Raznašalec kruha

v prostem času tudi za druga dela, sprejemem. — Nastop 1. januarja. Krenos, pekarna, Zalog. (b)

Oglašujte v edino uspešnem dnevniku »Slovenec«!

Kupujte pri naših inserentih

Razno

Super radio aparate

najmodernejša konstrukcije in najboljše kakovosti svetovnih znamk Loeve, Saba, Eumig itd. dobite pod najugodnejšimi pogoji pri Kleindienst & Posch, Maribor, Aleksandrova cesta 44. (r)

Mundlos original Viktoria

šivalni stroji so prvo vrstne kakovosti, moderni in elegantni ter izredno poceni. Že 75 let prva svetovna znamka. Kupite pri Kleindienst & Posch, Maribor, Aleksandrova c. 44

Najprimernejša božična darila:

denarnice, torbice, kovčke kupite pri: Mešiček, sedlarstvo in torbarstvo, Maribor, Tržanska cesta, vogal Nasipne. (r)

Največja izbira radioaparatorov

vseh kakovosti: Loeve, Saba, Stassfurt, Mende, Eumig, Magnadyne. — Vse z jamstvom. Ugodna plačila v obrokih. Zamenjava dovoljena. Kleindienst & Posch, Maribor, Aleksandrova c. 44. (r)

Kupimo

Kupimo večje ali manjše količine jelovih in smrekovih hlodov posekanih ali na panju. — Ponudbe upravi »Slov.« pod »101« P 18577. (k)

Vaskovrstne

zlato kupuje

po najvišjih cenah CERNE, ravbar, Ljubljana Wolfova ulica št. 3.

Kupimo večje ali manjše količine smrekovih ali jelovih gozdov v last ali sečnjo. Ponudbe pod »102« P 18578 na »Slovenec«. (k)

Železno blagajno

še dobro ohranjeno, srednje velikosti, kupimo. — Ponudbe z navedbo cene in velikosti je poslati na občno Oplotnica, okraj Slov. Konjice. (k)

Stanovanja

Od Ljubljane po do Kranja tožen iščeš stanovanja, le zakaj ne inšriraj!

Trisobno stanovanje

z vsemi pritlikalnimi oddam v Pražakovi ul. 10 s 1. februarjem. — Vprašati: A. Šarabon, Zaloška cesta 1. (b)

Glasba

Glasovir

prodam ali zamenjam za namestitev v pisarni. — Vprašati: Grčko, Dvorakova ulica 10, Maribor.

Glazbila

za Božič najceneje samo pri strokovnjaku (tudi popravila)

Dorjath Jakob

Ljubljana, Stari trg 15

Najboljši šivalni stroj ADLER

in razni šivalni stroji drugih nemških tovarn najcenejše edino pri

J. Petellnc, Ljubljana

za vodo (blizu Prešernovega spomenika)

Poseben božični popust!

Večletna garancija! — Brezplačen pouk v umetnem vezanju!

Prodamo

Prijatelj, kam po na vse zgodaj! Prodajal, kar imam naprodaj Poslušaj! Kdo pri nas ponudi, proda s lahkoto in se čudi

Odprodajamo

fine damske in otroške obleke tudi za četrtino lastne cene pri »Makedoncu«, Kolodvorska 80.

Srajce za gospode

modne poplin, bele, razne športne, flanelaste, spalne srajce, zimske in letne, spodnje gradl in barhent blače, pižame, bele, sive in črne delovne halje, volneno in triko perilo — dobite najcenejše v novi specialni trgovini

F. I. Goričar, Sv. Petra c. 30

Da se nova trgovina vpelje, dobi vsak, kdor kupi za več kot 50 Din, primerno reklamno darilec!

Slavan Ribarič

Galanterijo, pletenine, nogavice, čipke, parfumerijo, papir, dežnike, kravate, šivalne potrebščine itd. dobite po nizkih cenah.

Maribor, Glavni trg 14

(rotovž)

Namočeno polenovko

ter vse druge vrste mariniranih rib dobite pri: Buzzolini, Lingerjeva ulica. (l)

Za Božič — perilo

v ogromni izbiri po najnižjih tovarniških cenah samo pri »Kreko«, Tavcarjeva ul. 3. (l)

Resnica je

da so kovčki, ročne, solske in toletne torbice, aktovke, listnice, denarnice, tobačnice, gamaše, nahrbtniki itd. — natipmernejša

božična darila

Dobe se pri

Ivanu Kravosu, Maribor,

Aleksandrova cesta 1.

Za božič in novo leto

igračni vozčki, skiroji, trčekliji, holenderji, avtomobilčki, konjički — se dobe najceneje pri »Trubina« F. Batjel, Ljubljana, Karlovska cesta 4. — Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta 26. — Ceniki franco! (l)

Kožuhovina

po solidnih cenah je pri spela. Nove izdelke in popravila izvršuje poceni

ŠOPER JULIJANA

krznarstvo - Maribor

Glavni trg št. 9.

Boljšje zimske suknje

in Hubertuse - vam nudi poceni Preaker, Sv. Petra cesta 14.

Okrašene božične svečke,

Jezuške, jaslice, slaščice

in biserne vejice za dekoracijo daril

nudi trdnica

Oroslav Dolenc,

Ljubljana, Wolfova 10.

Samo kratek čas!

JARA čevlji

Sv. Petra cesta št. 20

Prodajamo ca 2000 parov po Din

45" - 65" - 85" - 98" - 125"

Samo kratek čas!

Jakob Perhavec Izdelovalnica likerjev, desertnih vin, sirupov in žganjarna

Maribor, Gosposka ul. 9 Rum, konjak, likerji, slivovka, brinjevec, droženka, klekovač

Telefon 25-80 Specijaliteta: grenčak in vermut

NA DROBNO! NA DEBELO!

Anton Pleterski

trgovec in posestnik, dolgoletni član obč. uprave, načelnik Hranilnice in posojilnice, blagajnik in član uprave okrajne hranilnice itd.

danes zjutraj v 67. letu starosti nenadoma izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb dragega pokojnika se bo vršil v sredo, dne 23. decembra 1936, ob 10 dopoldne.

V Kosjem, dne 21. decembra 1936.

Soproga Mici in sorodniki.

Tinček in Tonček spet v Afriki

238.

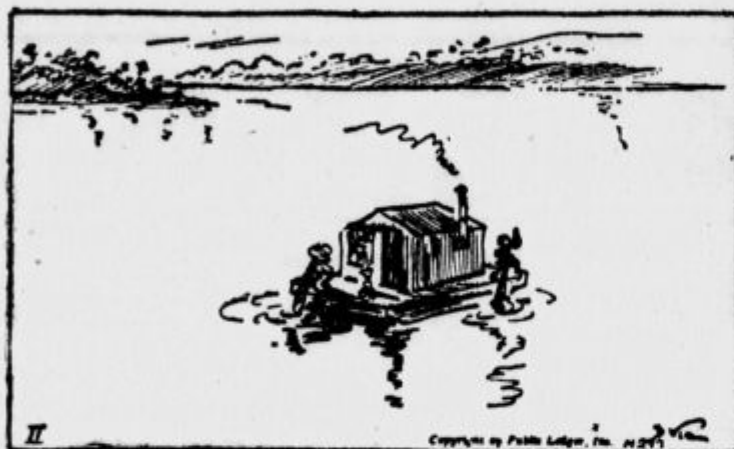
Splav se ne dá ustaviti.

Po dolgem iskanju je Tonček vendarle iztaknil neke neakšno veslu podobno desko, s katero je skušal ustaviti splav. Pa je bilo vse zastonj. Sam tej težki nalogi ni bil kos.

Ko je Tinček videl, da prijatelju pešajo moči, je planil v notranjščino, pograbil sekuro in začel z vso močjo udarjati po lesenih stenah kolibe, da bi se še sam oskrbel z veslom. Pa je bil tudi njegov trud zastonj: deske, iz katerih je bila koliba zvrta, so bile že trhle in so se kar drobile pod ostrimi zamahi sekire.

»Nikar se ne trudi!« je zaklical Tonček. »Saj vidiš, da je vse bob ob steno. Pa tudi če bi imela še drugo veslo, ne bi mogla ustaviti splava, ko pa s takšno močjo in brzino drvi naprej.«

Tinček ga ni poslušal. Po dolgem iskanju je nazadnje vendarle tudi on iztaknil neke drog, s katerim je skušal ustaviti splav. Splav pa je z nezmanjšano brzino in močjo drvel dalje...

Božična darila

Modne čipke, pletenine, perilo, volna, poceni pri **M. Pucher**, Maribor, Gosposka 19

Samo naše domače praške

ADRIA

Da ne dobite ponarejenih, zahtevajte izrecno praške „ADRIA“

Za jugoslovanski patent št. 9379 od 1. januarja 1932 na:

„Izboljšanja pri sredstvih za stabilizacijo aeroplanov“

se iščejo kupec ali odjemalci licen. Cenj. ponudbe na: ing. Milan Šuklje, Ljubljana, Beethovnova ulica 2.

Staro železo

stare kovine: baker, cink, medenino itd. kupujejo po najvišjih dnevnih cenah

Strojne tovarne in livarne d.d., Ljubljana

Razpis

Občina Leskovec pri Krškem razpisuje pogodbeno mesto pomožne pisarniške moči. Pismene prošnje s pravilno kolkovanimi in predpisanimi prilogi je v roku 30 dni vložiti na naslov občine.

Občina Leskovec pri Krškem, dne 19. decembra 1936.

Naš nepozabni, dobri soprog in oče, gospod

Gustav Urbič

žel. uradnik v pok.

je v nedeljo, dne 20. decembra 1936, po kratkem trpljenju mirno v Gospodu zaspa. — Pogreb ljubljanskega pokojnika bo v torek, dne 22. t. m., ob 3 popoldne izpred mrtvašnice Splošne bolnišnice v Ljubljani.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v sredo, dne 23. t. m. ob 7 zjutraj v cerkvi sv. Družine v Mostah.

Ljubljana, dne 20. decembra 1936.

Žalujoči ostali.

Nova partija aparatov je došla

TEFADIN 32 K je priljubljen in ga zahtevajo po vsej Jugoslaviji. Aparat, v katerem sta idealno zedinjena prvovrstna kvaliteta in zelo nizka cena. — Zahtevajte predvajanje pri naših zastopnikih. Zastopstva v vseh večjih krajih.

JUGOSLOVANSKO STANDARD ELECTRIK COMPANY A. D. BEOGRAD, Kralja Aleksandra ulica 17.

Zastopnik: **RADIO DOBERLET**, Ljubljana, Kongresni trg št. 8,

Plošče in gramofone

bivše tvrdke A. RASBERGER dobite po razprodajnih cenah v Dalmatinovi ulici št. 10 (nasproti hotela »Štrukelj«)! Na knjižice! Najboljše plošče! Na obroke!

Gaslice
vseh velikosti

od najboljših do najpreprostejših izpeljave, iz papirmache in vlite, kakor tudi papirnate za izrezati, ter zraven pripadajoče hlevčke dobite v največji izbiri in najceneje v trgovini

H. NIČMAN - LJUBLJANA
KOPITARJEVA ULICA 2

V naši podružnici na Miklošičevi cesti dobite vsa pojasnila glede inseratov! Tam lahko plačate tudi naročnino za „Slovenca“

ZAHVALA. Vsem, ki ste našo ljubo mamo, gospo

Mašo dr. Švigeljevo

spremljali na njeni zadnji poti k prezgodnjemu grobu, ki ste ji z vencem in cvetjem okitili krsto, veleč. duhovščini in posebno zvestim pevcom in zboru »Ljubljanskega Zvonca« za tolažilo s preraskinimi žalostinkami — vsem izrekamo svojo najiskrenejšo zahvalo. Sveta maša zadušnica bo darovana v sredo, dne 23. decembra 1936, ob 8 zjutraj v frančiškanski cerkvi Mar. Oznanjenja.

Ljubljana, dne 22. decembra 1936.

Rodbina Dr. ŠVIGELJEVA.

ZAHVALA. Vsem, ki so našemu nepozabnemu stricu, gospodu

Anton Poljšaku

ekspozitu v Bevkah

izkazali usluge ob njegovi težki želodčni bolezni, zlasti gg. zdravnikom, č. sestram in posebej č. sestri Jedert za njihovo skrb in požrtvovalnost — globoka zahvala. Zahvaljujemo se častiti duhovščini, zlasti vrhniškemu dekanu č. g. Keteju za vodstvo pogreba in za ganljiv govor v cerkvi. Zahvala tudi učitelstvu iz Bevk in Blatne Brezovice s spremstvom šolske mladine, Marijini družbi ter vsem ostalim društvom za spremstvo in vence. Posebej še zahvala govornikom ob grobu, zlasti vrhniškemu županu g. Hrenu ter moškemu zboru za ganljive žalostinke pred župniščem in v cerkvi in bevkemu mladinskemu zboru za pretresljivo petje na pokopališču. Zahvala tudi vsem, ki so v tako obilnem številu spremlili dragega strica na njegovi zadnji poti k večnemu počitku.

Vsem obilno: Bog plačaj!

Planina, Vipava, Trst, Maribor, St. Vid n. Lj., Buenos Aires, Rogatec, dne 21. decembra 1936.

Žalujoči nečaki in nečakinje.

Zalostni in potrti sporočamo vsem prijateljem in znancem, da je naša ljuba babica, tašča, sestra in teta, gospa

Terezina Svetec

vdova po notarju in posestnica

previdena s svetotajstvi dne 20. decembra dopoldne v starosti 84 let mirno v Gospodu zaspa.

Pogreb bo v torek, dne 22. decembra 1936, ob četrti na štiri (15 1/4) popoldne z njenega doma v Litiji na farno pokopališče.

V Litiji, dne 21. decembra 1936.

Helena Bevk, sestra. Milica Bartenjev, Pavel Svetec, vnuka. Mila Svetec, sinova. Ing. Dimitrij Bartenjev — in ostalo sorodstvo.

Umrli je danes ob pol 1 ponoči naš ljubljani oče, stari oče in praded, gospod

Martin Breznik

nadučilatelj v p., ter starosta ljubljanskega učiteljstva

previden s svetotajstvi za umirajoče, v 87. letu starosti.

Pogreb dragega pokojnika se bo vršil v torek, 22. decembra ob 3 popoldne iz hiše žalosti Cesta na Rožnik 29 na pokopališče k Sv. Križu. — Prosimo tihega sožalja.

V Ljubljani, dne 21. decembra 1936.

Žalujoča rodbina Alfonz Breznik in ostalo sorodstvo.